



MEDICINA

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS ŽURNALAS

Nr. 1 (67) 1986



Redaktorius

Vaclovas Šaulys, M.D.

Redakcinė kolegija:

Kazys Ambrozaitis, M.D.

Milda Budrys, M.D.

F.V. Kaunas, M.D.

Kazimieras Rimkus, M.D.

Vytautas Tauras, M.D.

Redakcinės kolegijos nariai, tvarko atskirus žurnalo skyrius

Techninis redagavimas:

Klementas Dėdela

Kalba ir korektūra rūpinasi:

Juozas Masilionis

Spaudos darbai atlikti:

M. Morkūno spaustuvėj, Čikagoje

Straipsniai, korespondencijos, nuotraukos siunčiamos redakcijos adresu. Rankraščiai taisomi ar trumpinami redakcijos nuožiūra. Žurnalas išeina du kartus per metus. Prenumerata U.S. \$10.00 metams. Atsiskaitoma per draugijas, arba tiesiog MEDICINOS adresu. Adresų pakeitimus prašome iš anksto pranešti administracijai.

MEDICINA

Redakcija: c/o V. Šaulys

2639 W. 86th St.

Chicago, Ill. 60652

Tel.: (312) 776-7337

Administracija:

Sofija Blažys

3038 W. 59th St.

Chicago, IL 60629

(312) 776-6667 (darbo)

(312) 925-3048 (namų)

TURINYS

Alzheimerio demencija ir DNA replikavimas,
E. Kaminskas..... 1

Skiepai praeity, dabar ir ateityje, V. Pavilanis . 4

Eikosanoidų įtaka uždegimui ir artritui,
A. Butkus 7

Reumatinio artrito gydymas, J. Juozevičius... 10

Naujų kalcijaus hidroxido cementų
palyginimas su cinko oksido-Roth cementu
A. Vitkienė 13

Medicina okupuotoje Lietuvoje, F. Kaunas .. 16

Medicinos fakulteto turto
išvežimas, J. Meškauskas..... 18

PLG Sąjungos veikla..... 20

Medicina V-jam Mokslo ir Kūrybos
simpoziume 23

Draugijų veikla
(Illinois, Kanada, New York'as, Ohio) 25

Liet. gydytojų draugijų pagalbinių
moterų vienetų veikla 31

PLGS XVI-jo suvažiavimo
nutarimai-rezoliucijos 33

GAJOS korporacijos veikla, K. Ambrozaitis .. 34

Kronika, paruošė K. Rimkus 35

Mokslo pakopomis, paruošė K. Rimkus 39

Mūsų mirusieji, paruošė K. Rimkus 40

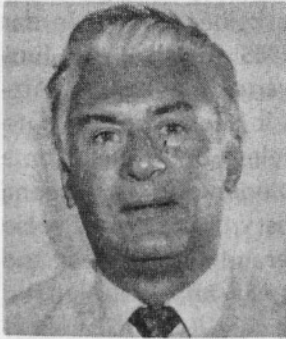
Mikstūra, K. Ambrozaitis 42

Viršelis — Ada Sutkus „Svetimame Rojuje“
dekoratyvinė aplikacija, akrilika
Pask. viršelyje — Marija Gaižutienė, „Ieškant“
— keraminė skulptūra

MEDICINA prašo skolingus skaitytojus apsimokėti prenumeratą \$10. — metams. Pinigus siųsti administracijos arba redakcijos adresu. Pasinaudokite pridetu adresuotu vokeliu!

ALZHEIMERIO DEMENCIJA IR DNA REPARAVIMAS

Edvardas Kaminskas, M.D.



Edvardas Kaminskas, MD

Edvardas Kaminskas, M.D. medicinos studijas baigė Yale universitete 1959 m. 1959-63 specializavosi vidaus ligose ir hematologijoje Michael Reese Hospital ir V.A. Research Hospital, Chicago; 1965-68 m. atliko tyrinėjimas molekulinėj biologijoj Massachusetts Institute of Technology. Nuo 1968 iki 1974 buvo Assistant Professor of Medicine, Harvard Medical School ir Beth Israel Hospital. 1974-81 buvo hematologijos ir onkologijos skyriaus direktorius Mt. Sinai Medical Center, Milwaukee ir Professor of Medicine, University of Wisconsin. 1981 buvo paskirtas Physician-in-Chief, Hebrew Rehabilitation Center for Aged, Bostone ir Associate Professor of Medicine, Harvard Medical School. Mokslinių studijų tematika — vėžio ląstelių augimo reguliavimas, antimetabolitų veikimas. Vėliausi darbai liečia Alzheimerio ligos molekulinę biologiją.

Paskutinių keletos metų bėgyje daug kas pasikeitė Alzheimerio demencijos supratime. Po ilgametės kontraversijos buvo visuotinai pripažinta, kad šioje ligoje smegenų neuronų skaičius sumažėja. Dažnu atveju tas neuronų skaičiaus skirtumas nėra didelis. Svarbiausi kiekybiniai pasikeitimai įvyksta nedidelėse, bet giliose smegenų dalyse (1). Jose, kaip pvz. nucleus basalis, beveik neišlieka normaliai atrodančių neuronų. Lieka tik degeneracijos paveiktų neuronų pėdsakai. Šie duomenys yra krupštaus neuropatologų darbo rezultatai.

Sekantis žingsnis priekin įvyko dėka neurochemikų, kurie iššifravo neurotransmiterių tinklus. Alzheimerio ligoje labiausiai pažeistas yra *cholinerginis tinklas*. Kiti tinklai yra mažiau paliesti, o kai kurie — visai ne. Pažeistų tinklų neuronų ląstelės kaip tik yra nucleus basalis aplinkoje, tuo tarpu šių neuronų šakos siekia įvairias neokortekso dalis (1).

Taip pat pradeda aiškėti genetinės įtakos. Labai neseniai paveldėtos ("familial") Alzheimerio ligos atvejai skaitėsi retenybę; dauguma atvejų buvo skaitomi sporadiški. Bet kruopšti analizė išaiškino, kad Alzheimerio liga šeimos nariuose padidina galimybę ligos atsiradimui (2). Nors šiuo metu nėra suprasta, koku būdu tai įvyksta, genetinė įtaka yra svarbi.

Šie duomenys iškelia keletą klausimų. Kodėl tik kai kurie neuronų tinklai yra pažeisti, t.y. kodėl degeneracinis procesas yra tiek specifinis? Kodėl ta degeneracija įvyksta, kas ją sukelia ir koku būdu? Kaip išaiškinti genetinę įtaką, ar yra abnormalūs genai, ar jautrumas genetinei žalai? Šiais klausimais yra įvairių hipotezių, bet nei viena nėra patvirtinta. Pavyzdžiui, yra užkrečiamų ligų teorija, "lėtųjų virusų" pavidale, ar naujai atrastų užkrečiamųjų elementų "prionų", kurie neturi genetinės medžiagos. Yra imunologinė teorija. Yra cheminės žalos teorija, pvz. aliuminijaus žala.

Viena genetinė teorija liečia defektyvų DNA (desoxy nucleic acid) reparavimą. Pagal šią hipotezę, normalus DNA veikimas yra reikalingas normaliam neuronų veikimui. Jei DNA yra sužalojama ir ta žala lieka neatitaisyta (reparuota), prasideda neurono funkcinė ir struktūrinė degeneracija. Todėl DNA turi visada būti atitaisoma normalių reparavimo procesų. Jei reparavimo procesai yra defektyvūs, atsiranda nereparuota DNA žala, kuri eventualiai neigiamai paveikia neuronų funkcijonavimą ir priveda prie struktūrinės degeneracijos. Ši hipotezė nėra jau taip savaime aiški ir toli gražu nėra bendrai priimta. Kiek DNA veikimas yra svarbus normaliam neuronų funkcijonavimui, nėra nustatyta. Hipotezė, kad DNA turi visą laiką būti atnaujinama, yra paremta eilės palyginamai naujų duomenų.

Svarbiausia, nėra nustatyta, kad be normalaus DNA reparavimo neuronai gali degeneruoti.

Šią įdomią hipotezę yra sunku ištirti vartojant neuronus, nes šiuo metu nėra tinkamų tyrimo metodų. Bet, bendrai paėmus, DNA reparavimo defektai pasireiškia ne tik neuronuose, bet ir visose kūno ląstelėse. Taigi, ligos, kuriose randasi DNA reparavimo defektai, yra viso kūno ląstelių ligos, ne tiktai neurologinės ligos. Gali būti, kad neuronai yra labiausiai paveikti, nes negali atsinaujinti, pasidauginti. Tad ši hipotezė yra šiuo metu paremta duomenimis, vartojant lengvai prieinamas ląsteles: limfocitus ir odos fibroblastus.

DNA reparavimo sistema yra labai komplikuo-ta ir toli gražu nepilnai suprasta. Yra enzimai, kurie "atpažįsta" įvairias DNA žalas. Atpažintos žalos yra reparuojamos visos eilės enzymų. Todėl atrasti DNA reparavimo defektą ir identifikuoti defektyvų enzymą yra didelis užsimojimas. Net ir geriausiai ištištos ligos atveju (xeroderma pigmentosum, kurioj ląstelės yra abnormaliai sensitivityvos ultravioletiniams spinduliams) yra bent devyni defektyvių enzymų variantai. Paprastai, ieškant DNA reparavimo defektų, darbas yra pradedamas sužalojant ląsteles keliais būdais, pvz., rentgeno spinduliais, ultravioletiniais spinduliais ar įvairiais mutageniniais chemikalais. Po to yra matuojamas ląstelių dauginimasis. Jeigu kokios nors ligos paveiktos ląstelės dauginasi mažiau negu normalios ląstelės, kyla DNA reparavimo defekto įtarimas. Tokių tyrimų dėka buvo atrasta, kad įvairių neurodegeneratyvinių ligų pacientų ląstelės turi žemesnį dauginimosi potencialą negu normalios ląstelės. Tokiu būdu atsirado pirmieji duomenys, kad Alzheimerio demencijos pacientų ląstelėse gali būti DNA reparavimo defektai. Reikia paste-



Medicinos sesijos paskaitoj 5-tam MKS

bėti, kad šie tyrimai buvo atlikti tik su keletu pacientų ląstelėmis. Todėl visas šių tyrimų išvadas reikia skaityti kaip sugestyvias, preliminarines.

Alzheimerio ligos ląstelių žemesnį dauginimosi potencialą, jas sužalojus rentgeno spinduliais paskelbė dvi tyrinėtojų grupės 1983 metais. Duomenis, įrodančius, kad DNA reparavimo sistema yra defektyvi, paskelbėme mes ir dar viena tyrinėtojų grupė 1985 metais (3,4). Juos trumpai aprašysiu. Mes vartojome keturių Alzheimerio pacientų ląsteles ir penkių normalių, to pat amžiaus žmonių, ląsteles. DNA sužalojome dviem būdais, vartodami bleomyciną ir mutageną MNNG. Bleomycinas, kuris yra vartojamas vėžio terapijoje, sukelia DNA grandinės lūžius ir tuo būdu DNA fragmentaciją. Ši žala yra panaši į rentgeno spindulių sukeltą žalą. Tirdami bleomycino sukeltų DNA lūžių atsistatymą, neradome jokių skirtumų tarp Alzheimerio ląstelių ir normalių ląstelių. Gavome skirtingus duomenis, vartodami MNNG. Šis chemikalas pakeičia DNA nukleotidus, ypač metiliuodamas guaniną ir adeniną. Šių metiliuotų nukleotidų reparavimas yra labai komplikuo-tas ir pareikalauja visos eilės reparavimo enzymų veikimo. Metiliuoti nukleotidai yra "iškerpami"; to pasėkoje atsiranda DNA grandyje spragos, kurios yra padidintos; po to spragos yra užtaisomos naujais nukleotidais ir pagaliau DNA grandis vėl "surišama". Matavome kaip greitai DNA spragos atsiranda ir kaip greitai jos pranyksta. Atradome, kad Alzheimerio ląstelėse DNA spragos atsiranda lygiai greitai kaip ir normaliose ląstelėse, bet jos reparuojamos žymiai lėčiau. Duomenyse Alzheimerio ir normalios ląstelės aiškiai skyrėsi ($P = 0.001$).

Kiti tyrinėtojai vartojo trijų Alzheimerio ligo-nių ląsteles ir dviejų normalių. Jie sukėlė DNA žalą trimis būdais: rentgeno spinduliais, ultravioletiniais spinduliais ir mutagenu MMS, kuris sukelia panašios rūšies žalą kaip MNNG. Alzheimerio ląstelės nesiskyrė nuo normalių rentgeno ir ultravioletinių spindulių žalų reparavime. Bet MMS žalą jos reparavo žymiai lėčiau negu normalios ląstelės. Tad jų ir mūsų duomenų išvados panašios — yra kažkoks reparavimo sistemos defektas Alzheimerio ląstelėse. Beje, nežinodami apie vieni kitų darbą, tarėmes pirmieji tą atradę. Tolimesnę tyrimų eigą galima maždaug taip pramatyti. Reikia ištirti didesnę Alzheimerio ląstelių skaičių, nes yra galimybė, kad atrastas reparavimo defektas yra tik keletos pacientų atveju. Po to reikia tirti, kuris enzimas ar

kurie enzimai yra defektyvūs. Normalus reparavimas bleomycino ir rentgeno bei ultravioletinių spindulių žalų leidžia manyti, kad vėlyvieji enzimai, tie, kurie reparuoja nekomplikuotus lūžius, veikia normaliai. Defektas turi būti kur nors DNA grandies reparavimo sintezėje.

Jei šie duomenys pasitvirtins, tiriant didesnį pacientų skaičių, ką jie reiškia Alzheimerio ligos patogenezėje ir kokia yra jų praktiška vertė? Teoretiškai galima maždaug taip samprotauti. Cholinerginiuose neuronuose gali atsirasti žalingi cheminiai junginiai vienokiu ar kitokiu būdu (pvz., šie neuronai gali turėti receptorius tokiems junginiams, kaip atsitinka eksperimentinės Parkinsono ligos atveju). Jeigu veikia efektyvi DNA reparavimo sistema, šių chemikalų žala būna atitaisoma, neuronų veikimas nepasikeičia ir neuronai nedegeneruoja. Jeigu DNA reparavimas yra defektyvus, tokia žala gali būti nepilnai atitaisoma, ji didėja laikui bėgant, neuronų veikimas pradeda šlubuoti ir eventualiai neuronai degeneruoja. Šią hipotezę galima pritaikinti įvairių rūšių genetinei žalai — cheminei, biocheminei, virusų, prionų ir t.t. Iš praktiško taško žiūrint, būtų labai svarbu atrasti kokį nors laboratorinį būdą Alzheimerio ligos diagnozei nustatyti. Tada ir diagnozė būtų tvirtesnė ir apie preventyvias priemones būtų galima rimčiau galvoti.

Dalis 5-to MKS medicinos sekcijos paskaitininkų — iš k. J. Juozevičius, R. Strikas, J. Daugirdas — moderatorius A. Plioplys, A. Pavilanis, A. G. Razma. Nuotr. V. Šaulio.



Medicina, Nr. 1 (67) 1986

Šaltiniai

1. Coyle, JT, Price, DL, De Long, MR. Alzheimer's disease: a disorder of cortical cholinergic innervation. *Science*, 219: 1184-1190, 1983.
2. Heston, LL, Mastri, AR, Anderson, VE, White, J. Dementia of the Alzheimer type. *Clinical genetics, natural history and associated conditions. Arch. Gen. Psychiatry*, 38: 1085-1091, 1981.
3. Li, JC, Kaminskas, E. Deficient repair of DNA lesions in Alzheimer's disease fibroblasts. *Biochem. Biophys. Research Commun.*, 129: 722-728, 1985.
4. Robison, SH, Bradley, WG. Impaired DNA repair replication in Alzheimer's disease cells. In *Senile Dementia of the Alzheimer Type*, 1985, pp. 205-218, Alan R. Liss, Inc., New York.

Summary: Recent studies have demonstrated in Alzheimer's disease patients a selective loss of neurons in the nucleus basalis of Meynert and in surrounding structures, which provide the cholinergic cortical innervation. Genetic studies have shown an increased risk of developing Alzheimer's disease when close family members are affected. These findings have raised the possibility that the pathogenesis of Alzheimer's disease involves a genetic susceptibility, either in the form of an abnormal gene or a DNA repair defect. Studies from two laboratories have demonstrated deficient DNA repair in Alzheimer's disease fibroblasts. The implications of these findings for the development of laboratory diagnosis of Alzheimer's disease are discussed.

SKIEPAI PRAEITY, DABAR IR ATEITYJE

Vytautas Pavilanis, M.D.



Vytautas Pavilanis, MD.

Virusinių skiepų tyrimo ir gamybos (R&D) konsultantas Institut Armand-Frappier Universite du Quebec. Gimė Kaune 1920 m. Baigė Vytauto Didžiojo un-to medicinos fakultetą Kaune 1942 m. V.D. un-to patologijos katedros asistentas 1942-44 m. Dirbo Pasteuro Institute Paryžiuje 1945-48 m. Nuo 1948 m. virologijos profesorius Montrealio un-te ir virologijos skyriaus direktorius Armand-Frappier Institute. 1970 m. to instituto direktorius moksliniams reikalams. Nuo 1948 m. dirba ten pat kaip konsultantas.

Čia bus aprašomi metodai skiepų gamyboje ir kokias galimybes atidarė naujieji atradimai biotechnologijos srityje skiepams pagerinti.

Žinoma, kad kiniečiai jau nuo neatmenamų laikų naudojo varijolizaciją, kaip priemonę apsaugoti nuo rauplių. Šis metodas buvo žinomas tolimuose ir artimuose Rytuose. Yra duomenų, kad varijolizacija buvo žinoma Lenkijoje ir tuo pačiu Lietuvoje 17-tame šimtmetyje (1671). Lady Mary Wortley-Montagu, kurios vyras buvo Anglijos ambasadorium Turkijoje, susipažino su tuo skiepymo metodu ir 1716 metais propagavo Anglijoje. 70 metų vėliau Jenner'is, praktikuodamas varijolizaciją, pastebėjo, kad ūkininkai, kurių karvės sirgo karvių rauplėmis (vaccinia) pasidaro atsparūs rauplėms (variola vera). Ir 1786 metais pradėjo naudoti vaccinia, kad apsaugotų žmones nuo rauplių — variola. Nesigilinant į tų skiepų pasikeitimą amžių bėgyje, tie skiepai pasirodė geriausi ir Pasaulio Sveikatos Organizaci-

jos pastangomis, panaudojus visam pasauly, rauplės buvo išnaikintos nuo žemės paviršiaus. Nuo pradžios rauplių skiepų vartojimo iki rauplių eradikacijos užtruko 190 metų, ir tai rodo, kad ligos išnaikinimas yra galimas. Tas duoda vilčių, kad pavyks išnaikinti ir kitas infekcines ligas.

100 metų po Jenner'io atradimo, Pasteur, dirbdamas su vištų cholera ir juodlige, pastebėjo, kad naudojant užmuštas bakterijas, galima sukelti specifinį imunitetą. 1881 m. straipsnyje apie avių paskiepymą prieš juodligę rašė, kad principas, kurį jis naudoja profilaktikai prieš juodligę (anthrax), yra tas pats, kokį Jenner'is naudojo prieš rauples ir pasiūlė visus skiepus pavadinti tuo pat vardu. Tai prigijo. Prancūzai visus skiepus vadina le vaccin, anglai — vaccine ir vaccination.

1885 m. Pasteur paskelbė savo rezultatus su skiepais prieš pasiutligę (rabies). Tas straipsnis yra kontroversinis, nes dr. Roux ir dr. Duclaux nesutiko, kad šuo, kuris apkandžiojo Joe Meisner, buvo pasiutęs. Faktiškai Pasteuro metodo svarbą įrodė Metchnikovas, kuris 1888 m. atvežė iš Odessos į Paryžių 30 rusų, kurie tikrai buvo apkandžioti pasiutusiu vilkų. Gydam juos Pasteur metodu, nė vienas jų nesusirgo pasiutlige.

Sekantys skiepai buvo įvesti prieš geltonąją karštligę (yellow fever). Ši liga sudarė didelį pavojų europiečiams, keliaujantiems tropiniuose kraštuose, ypač Afrikoje. Žinoma daug legendų, kaip pvz. Skrajojantis Olandas. Olandų laivai, kurie prekiavo vergais, pirkdavo vergus ekvatorinėje Afrikoje ir ten apsikrėsdavo geltonuoju drugiu ir kartais, išplaukus į okeaną, visas laivo ekipažas numirdavo. Laivas, kaip vaiduoklis, su pilnom būrėm plaukiodavo po okeaną. . . Nežiūrint tokių tragedijų, skiepai prieš geltonąjį drugį buvo pradėti vartoti tik 1931 m., naudojant neurotropiniu virusu apkrėstas pelių smegenis.

Tiems trims pirmiesiems virusiniams skiepams naudojami gyvuliniai produktai: prieš rauples — vaccinia — telyčių odos pustulių skystimas, prieš pasiutligę — triušių smegenis Pasteur ir vėliau Semple metodu avies smegenis; o prieš geltonąjį drugį — pelės smegenis.

Didelis šuolis virusinių skiepų gamyboje buvo Beveridge atradimas, kad kai kurie virusai gali daugintis vištos embrijone. Tas įgalino pagaminti gripo, kiaulytės ir dėmėtos šiltinės skiepus. Kitas didelis šuolis buvo Enders, Robbin ir Weller atradimas, kad virusai dauginasi audinių kultūroje. To pasėkoje pagaminti poliomyelito skiepai — Salk ir Sabin, ir vėliau tymų ir raudonukės skiepai.

Iki 1970 m. skiepai buvo gaminami tiesiog iš kiaušinio Allantoinio skysčio ar audinių kultūros medžiagos, pritaikant rudimentarinį skiepų valymą. Skiepai, kur panaudojamas gyvas virusas, kaip Sabino-polio skiepai; tymam ir raudonukei yra skiepijama mažas virusų kiekis ir negauna reakcijų į svetimą proteiną. Tačiau, jei skiepų reikia panaudoti daug, susidaro problemų dėl svetimumo proteino reakcijos. Semple skiepai nuo pasiutimo sukeldavo alerginius neuritus ir encefalitus. Influenzos skiepai sukeldavo iki 15% vietinės reakcijas. Įvedus naują techniką, panaudojant zoninę centrifugaciją, molekulinę filtraciją, chromatografiją ir kt., padėjo nusikratyti didelės dalies svetimumo proteino. Nauja technika išgryninti virusai ir išskirti svetimi baltymai įgalino 1984 m. Hillmanui, Merck bendrovėje pagaminti hepatito B skiepus. Jis panaudojo plazmą hepatitu sergančių žmonių, išskyrė virusus ir juos užmušė su formalinu, B proprolaktonu. Van Wesel Olandijoje pagamino naujus koncentruotus polio Salk tipo skiepus, kurių viena dozė lygiai gerai veikia kaip Sabino skiepai.

Hybridomos technologijoje kai sujungiamos dvi ląstelės: antikūnius gaminantis limfocitas su melanonios ląstele. Šis naujas hibridas gali daugintis audinių kultūroje ir gaminti vieną monokloninį antikūnį, veikiantį į vieną imunologinį antigeno vienetą — epitopą. Tas išradimas sudarė sąlygas atpažinti mažiausią vienetą antikūnių sužadimui.

Paskutinio dešimtmečio bėgyje buvo padaryta daug išradimų, kurie įgalino naudoti kitus metodus skiepų gamyboje ir pagaminti skiepus prieš infekcinius agentus, kurių negalima auginti laboratorijoje. Du išradimai išsiskiria savo svarba: 1. Baltymų ir polipeptidų gamyba su pakeista DNA kombinacija ir 2. Monokloninių antikūnių pagaminimas hibridoma.

Genetikos inžinerija paruoštas vakcinai virusas

Rekombinuotas DNA genetikoje genas, kuris paženklina (koduoja) imunologiniai svarbų poli-

peptidą, yra įvedamas į vektoriaus infekcinį branduolinę rūgštį, tuo įgalindamas naujų baltymų ar polipeptidų gamybą bakterijų, mielių ar gyvulių ląstelėse.

Pirmiems bandymams panaudota E. coli. Glukoproteinai buvo pagaminti prieš rabies, vesikulinį stomatitą-herpes ir hepatitą B. Geriausi rezultatai buvo gauti naudojant snukio ir nagų ligos virusą. Snukio ir nagų ligos proteinas, pagamintas E. coli, įskiepytas galvijams ar kiaulėms, sukėlė neutralizuojančius antikūnius ir apsaugojo gyvulius nuo infekcijos su tuo pačiu virusu.

Baltymai, pagaminti bakterijoje, skiriasi nuo baltymų, pagamintų enkarijotinėse ląstelėse. Tada vietoj E. coli pradėjo naudoti mielių ląsteles. Hepatito B viruso paviršiaus baltymas yra pagamintas mielių ląstelėse. Šis baltymas sukėlė specifinius antikūnius pelėse, beždžionėse ir šimpanzėje. To išvadoje, galima tikėtis naujų hepatito B skiepų, pagamintų mielėse.

Daugumas molekulių, pagamintų mielėse, yra nepakankamai glikolizuotos arba visai neglikolizuotos. Daromi bandymai išreikšti Hepatito B paviršiaus antigeną aukštesnėse enkarijotinėse ląstelėse.

Kitas įdomus būdas yra genetiškai manipuluojamas poxvirusas — vaccina.

Vaccinacijos DNA genomas yra labai didelis (180 Kb) ir jo manipuliacija labai komplikuoja. Todėl mažesnės genomos dalis yra manipuluojamos, kito baltymo koduojanti sekvencija yra įdedama į vakcinijos DNA taip, kad sėkmė esencialinės genetinės informacijos nebūtų sutrukdyta. Ši DNA dalis yra įvedama į vektorių pBR 322, kurio yra užkrečiama celė. Taip pat ta celė yra užkrečiama ir normaliu vakcinijos virusu. Virusas, kuris yra išleidžiamas iš tos ląstelės, yra rekombinacija dviejų ir turi savo genome geną, koduojantį norimą baltymą. Tuo metodu buvo pagamintas vakcinijos virus, turintis savyje hepatito B, influenzos, herpes ar rabies kodus. Šis vakcinijos virusas įskiepytas į organizmą duoda replikaciją specifinio proteino — hepatito, influenzos, herpes ar rabies ir sukelia antikūnių gamybą.

Sintetiniai skiepai

Idėja, kad galima skiepus pagaminti sintetiškai, nėra nauja, bet tam padaryti reikėjo padaryti daug naujų atradimų. Pirma reikėjo sumažinti tikrą

antigeno struktūrą. Daugumas antigenų yra sudėti iš tūkstančio amino rūgščių, turinčių komplikuoatą terciarinę struktūrą. Antras labai svarbus stebėjimas įrodė, kad ta dalis antigeno, susidedanti iš 12-20 amino rūgščių, gali sukelti antikūnių atsiradimą. Pavyzdžiui, influenzos viruso hemoglutinine yra penkios vietos, kurios gali sukelti neutralizuojančių antikūnių atsiradimą. Tuos mažus polipeptidus galima lengvai pagaminti sintetiniu būdu. Paskutinius keletą metų buvo tyrinėjami influenzos, hepatito B ir snukio ir nagų ligos polipeptidai. Snukio ir nagų ligos polipeptidai buvo jau įskiepyti gyvuliams ir apsaugojo juos nuo infekcijos tuo pačiu virusu. Kas dar yra įdomu, kad sintetiniai polipeptidai gali sukelti antikūnių atsakymą, koks yra nematomas natūraliose sąlygose. Normaliose sąlygose influenzos 5 antigeninės sritys sukelia antikūnius tik prieš tas 5 sritis, bet vartojant sintetinius polipeptidus, galima gauti imunologinį atsakymą prieš kitas hemaglutinino polipeptido sritis ir gauti antikūnij, kuris neutralizuoja gripo virusą.

Sintetiniai peptidai *vieni* yra menki imuniteto sukėlėjai. Gauti geresniam veikimui — jie turi būti sujungti su medžiagomis, kurios turi adjuvanto veikimą. Pvz.: influenzos polipeptidai gali būti sujungiami su tetanus toksidu, hemocyaninu arba kitu paprastu oligopeptidu, k. a. MDP.

Skiepyti imunogeniškumui pagerinti, kaip minėta, galima naudoti adjuventą. Dažniausiai yra panaudojamas aluminijaus hidroksidas. Naudojami oligopeptidai. Galima dar mažas polipeptidų grandines sujungti į grumus, taip vadinamas mices ir tuo padidinti jų antigeniškumą. Kitas būdas tai inkorporuoti antigeną į fosfolipidus ir pagaminti lipozomus. Pvz.: Influenzos hemaglutininai, inkorporuoti į lipozomus, sukelia geresnį imunitetą negu *vieni* hemaglutininai.

Anti-idiotipų imunoglobulinai

Paskutiniaisiais metais iškelta nauja idėja skiepams gaminti. Pats terminas „idiotipiniai determinantai“ buvo pasiūlytas Oudin 1974 m. pavadinti antigeninius determinantus mažų antikūnių molekules. Buvo sudaryta teorija, kad imunoreguliacija vyksta per eilę antikūnų prieš antikūnius, kurie atpažįsta antigeninius determinantus. Anti-id gali būti vartojami kaip skiepai. Jie jau eksperimentaliai išbandyti prieš hepatitą, pasiutligę, influenzą ir sendori virusus, bet tai dar tik pirmi stebėjimai, kurie turi būti daugiau ištirti.

Bacterial Vaccines

Anthrax	Pasteur	1881
Swine erysipelas	Pasteur	1883
Plague	Yerssin	1895
Cholera	Kolle	1876
Typhoid Fever	Pfeiffer	1876
BCG	Calmette	1924
Diphtheria Toxoid	Ramon	1828

Viral Vaccines

Discovery of principles (1790-1899)

Small pox	Jenner	1796
Rabies	Pasteur	1885

Mouse and chick embryo propagation of agents (1900-1949)

Yellow Fever	Sawyer	1931
Influenza	Francis	1943
Mumps	Enders	1945

Cell culture propagation of agents (1950-1979)

Poliomyelitis	Salk	1955
Measles	Enders	1958
Rubella	Parkman	1966

New technology vaccines (1980-

Hepatitis B	Hilleman	1983
-------------	----------	------

SUMMARY

Vaccines in the past, present and future

With the increase in liability, there is a trend toward further development of currently used vaccines, seeking to improve their effectiveness, increase their resistance to infectious diseases, and lessen their negative side effects. This presentation will cover current improvements in vaccines, research being done to develop new vaccines, and the contributions of genetic engineering to the production of new vaccines.

EIKOSANOIDŲ ĮTAKA UŽDEGIMUI

IR ARTRITUI

Antanas Butkus Ph.D



Antanas Butkus, Ph.D.

Gimė 1918 m. Lietuvoje. Studijas pradėjo Dotnuvos Ž.Ū. Akademijoje, jas baigė 1943 m. Halle/Saale un-te Vokietijoje su B. Agr. Sc. Po karo studijas tęsė Bonnos un-te ir ten 1948 m. įsigijo doktoratą iš agronominės chemijos. 1950 m. emigravo į N. Zelandiją. Atlikęs darbo prievolę, 1951 m. įsteigė ir vadovavo dirvožemio tyrimo laboratorijai. Nuo 1954 iki 1962 m. buvo vyr. chemiku mėsos pramonėje. 1958 m. išrinktas nariu į N. Z. Mėsos tyrimo instituto ir Vandens apsaugos tarybą. 1962 m. atvyko į JAV ir iki 1984 m. dirbo tyrimo įstaigoje ir specializavosi riebalų bei prostaglandinų metabolizme, tam tikslui gaudamas National Institute of Health stipendiją — research grants. Narys Scientific Council of Am. Heart Assn. Priklauso kelioms mokslinėms draugijoms. Gavo aukso medalį už grafinį lipidų analizę pavaizdavimą.

Aktyviai reiškiasi lietuviškoje veikloje. Įsteigė N. Z. Lietuvių Bendruomenę ir jai kelis metus vadovavo. Redagavo N. Z. liet. biuletinį. JAV Tarybos narys, Ohio apygardos pirmininkas. Buvo JAV LB Krašto Valdybos pirm. Įsteigė vyr. amž. Lietuvių Sodybą Cleveland. Suorganizavo Tautinių šokių šventę 1984 m. Išspausdino per 40 mokslinių darbų.

Prostaglandinai ir leukotrienai, arba eikosanoidai yra lokalinio pobūdžio hormonai, kurie yra veik visų rūšių audiniuose ir vaidina labai svarbų vaidmenį žmogaus ir gyvulio ląstelių metabolizme arba cheminių medžiagų apykaitoje ir ląstelinėje fiziologijoje. Eikosanoidai potencialiai galėtų

išgydyti daugybę ligų, nes jų farmakologinė veikla yra labai įvairi. Toji veikla dalinai priklauso nuo to, kuriame organe jie yra ir dalinai nuo jų koncentracijos. Kadangi jų veikla labai galinga, tai ir jų koncentracija audiniuose yra labai maža: vos vienos milijoninės dalies gramo užtenka, kad jie pakeltų ar sumažintų kraujo spaudimą, kad praplėstų ar sutrauktų plaučių bronchas ar kraujagyslių kapiliarus, kad sumažintų ar padidintų audinių uždegimą bei trombocitų agregaciją ir paveiktų daug kitų fiziologinių reiškinių.

Šioje temoje mums labiausiai rūpi eikosanoidų įtaka uždegime. Pirma to dar kelios bendros pastabos apie eikosanoidų ypatybes, kurios taip pat galioja audinių uždegimui.

Visi eikosanoidai yra pagaminami iš nepasotintų riebalinių rūgščių (polyunsaturated fatty acids). Dauguma fiziologinės reikšmės turinčių eikosanoidų pagaminami iš arachidoninės rūgšties (20:4). Kai kurie dar iš jų pagaminami iš eikospentanoinės rūgšties, turinčios penkis nepasotintus atomus (20:5). Visų eikosanoidų veikla yra labai trumpalaikė. Jie veikia nuo pusės minutės iki 5 ar 6 minučių. Veik visi jie yra sunaikinami plaučiuose per pirmą circuliacijos ratą.

Leukotrienai, kaip ir prostaglandinai, kaip minėjau, pagaminami iš arachidoninės rūgšties, bet prostaglandinai gaminami ciklooksigenazės, o leukotrienai lipoksigenazės enzimo pagalba.

Žinome dvi pagrindines leukotrienų biologines funkcijas: leukotrienai C, D, ir E sutrikdo lygųjį raumenį ir iššaukia bronchų spazmas. Bandomais įrodyta, kad jie gali sutrikdyti ir didžiąsias arterijas, įskaitant ir koronarines. Leukotrienas C yra toks pat stiprus kraujagyslių sutrikdytojas, kaip ir bradykininas, ir jis yra nuo 5 iki 100 kartų stipresnis už histaminą. Leukotrienas D yra apie 10 kartų stipresnis už leukotrien C. Tačiau tie du leukotrienai labai skirtingai veikia skirtingose gyvulių rūšyse. Kadangi leukotrienai C, D ir E atpalaiduoja ir padidina kapiliarų pralaidžiamumą, tai tuo pačiu jie turi didelę įtaką į uždegimines reakcijas, sukeliančias reumatinės ligas.

Leukotrienas B, priešingai, mažai veikia į arterinius kraujo indus, tačiau jis stipriai veikia į leukocitus ir taip pat gali sustabdyti T-limfocitų funkcijas ir jų dauginimąsi. Leukotrienas B skatina ląstelių chemotaksį (jų pritraukimą prie kitų ląstelių ir prie kraujagyslių endotelio sluogsnio). Iššaukia ląsteles tirpdančius enzimus bei jų agregaciją. Kai kurios leukotrienų funkcijos ląstelėse veikia per tromboksena, kuris taip pat yra pagaminamas iš arachidoninės rūgšties. Leukocitų biologijoje pasižymi griežtas stereocheminės struktūros prisilaikymas, kas vykdoma per ląstelių receptorius. Kai kurie receptoriai jau dabar atpažinti. Kaip žinome, norint sustabdyti hormonų biologinę veiklą, reikia užblokuoti juos prisijungiančius receptorius. Tam pirma reikia surasti specifinius receptorius, kurie blokuotų tik neigiamą įtaką turinčius eikosanoidus ir neliesti pozityviai veikiančių eikosanoidų. Pavyzdžiui, žinome, kad aspirinas sumažina sąnarių uždegimą, sustabdydamas ciklooksigenazės enzimą ir tuo pačiu nukreipdamas arachidoninės rūgšties substratą į lipoksigenazės enzimą, kur gali būti pagaminami neigiamos įtakos turintieji leukotrienai. Tad labai svarbu vartoti specifinius užblokuotojus, kurie veiktų tik į tą vieną eikosanoidą, kurį norime pašalinti. Šioje srityje mokslas daro didelę pažangą ir netolimoje ateityje bus galima suvaldyti šią labai galingą sistemą su specifinių užblokuotojų pagalba.

Gi dabar grįžkime prie pagrindės temos. Uždegimas yra gyvųjų ląstelių reagavimas į jų pažeidimus, vedančius į lokalinių kraujo kūnelių susitelkimą. Tačiau uždegimas yra ir natūralus apsigynimo mechanizmas nuo mikroskopinių prašaliečių įsiveržimo. Pažeidimas yra pasyvus audinio pasikeitimas, kurį sužadina žalingų medžiagų infiltracija.

Tie pasikeitimai gali paveikti audinio ląsteles ar plazmą, arba abu drauge. Pažeista kūno dalis išleidžia cheminius ar fizinius signalus, kurie ir sukelia uždegiminę reakciją. Uždegimą rūšiuojame į naują, ką tik prasidėjusį, vienkartinį uždegimą (acute) ir į ilgalaikį, arba chroninį uždegimą. Dėl tokio uždegimo rūšiavimo patologai nesutaria, nes vieni mano, kad staigus uždegimas išsivysto į chroninį, o kiti galvoja, kad tos dvi uždegimo rūšys yra skirtingos kilmės.

Audinio pažeidimas iššaukia greitą reakciją:

- a) išleidžia skystį ir
- b) mobilizuoja baltuosius kraujo kūnelius.

Toks yra nespecifinis reagavimas į pažeidimą. Chronikinio uždegimo reagavimo forma yra daugiau specifinė, k. a. imunologinė reakcija prieš antikūnius-limfocitus ir kitus plazmoje esančius kūnelius.

Kuomet pažeidėjas nėra antikūninis, tai ir į jį reaguojama nespecifiniu būdu, k.a. kenksmingus lipidus iš audinių išvalo makrofagai. Staigus uždegimas vienoje ar kitoje formoje atsiranda tuoj po svetimkūnio įsiveržimo. Tai yra evoliucijinis organizmo kovos būdas kovoti prieš užkrėtimą. Mediciniškos farmakologijos uždavinys yra sustabdyti uždegimą, kai jis darosi kenksmingas.

Staigiam uždegime histaminas ir bradikininas iššaukia tris uždegimo reiškinius:

- a) padidina kraujo spaudimą,
- b) padidina plazmos baltiminių medžiagų pralaidžiamumą ir
- c) padidina skausmo pajautimą.

Prostaglandinas E ir Pristacyklinas yra taip pat stiprūs kraujo indų išplėtėjai, tačiau jie neturi įtakos į baltiminių medžiagų pralaidžiamumą ir į skausmo pajautimo padidėjimą. Tačiau prostacyklinas veikia į kitus uždegimo sukėlėjus ir tuo padidina histamino ar bradikinino veiksmingumą. Šalia to atlieka kitas chemines reakcijas, skatinančias uždegimo proceso plėtimąsi.

Nors ir yra kai kurių skirtumų tarp staigaus ir chroniško uždegimo, tačiau kai uždegimą sukeltantis agentas veikia ilgesnį laiką, tai tuomet staigaus ir chroniško uždegimo agentai pradeda veikti chroninio uždegimo apsisaugojimo mechanizmus, o ne apie juos sukeliančias priežastis. Gi imunologinėje terminologijoje tai reiškia greitas ir užvilktas reakcijas.

Staigi reakcija iššaukia bendrus pasipriešinimo būdus, o užvilkinatoje reakcijoje pradeda veikti specifiniai apsisaugojimo būdai, k.a. mononukleinių ląstelių infiltracija. Staigiam uždegime kraujagyslėse pasireiškia du reiškiniai:

- a) pasikeitimas kraujo tekmeje ir
- b) padidėjantis kraujagyslių pralaidžiamumas.

Vietinis kraujagyslių sužalojimas gali reikštis dvejopu būdu:

- a) tiesiogiai uždegimą sukeliančių agentų, k.a. karščio, mechaninės traumos ir kt. ir
- b) netiesiogiai-cheminių medžiagų susikoncentravimu sužalotoje vietoje.

Tiesioginio sužalojimo gali būti paveiktos įvairios kraujagyslės, k.a. arteriolės, kapiliarai, venulės, o netiesioginiam sužalojime tik venulės. Medicinai svarbu žinoti, koku būdu sužalojimas įvyko, nes nuo to pareina ir vartotinių vaistų rūšis.

Bakterinis sužeidimas yra tiesioginis, tačiau jo veiklos metodas priskirtinas prie netiesioginio sužeidimo, nes bakterija gali pagaminti chemotaktines medžiagas per leukocitus.

Kraujagyslių endotelis yra pagrindinis praleidžiamumo barjeras. Jis sužalojamas dvejopai:

- a) ląstelių sunaikinimu ir
- b) ląstelių ultrastruktūriniu pasikeitimu, sudarant tarpelstelinis tarpelius. Ląstelių susitraukimą iššaukia histaminas ir panašios cheminės medžiagos.

Klinikiniai kraujagyslių praleidžiamumą galime skirstyti į:

- a) staigų, bet praeinamąjį. Jis pasireiškia tuoj po sužalojimo ir tęsiasi 15-30 minučių. Tas staigus praleidžiamumas daugiausiai pasireiškia venulėse.
- b) staigus, bet užsitęsiantis praleidžiamumas yra tipiškas tiesioginio sužalojimo padarinys. Jis tęsiasi tol, kol sužalota kraujagyslė nėra užlopyta. Pav. stiprus susideginimas.
- c) užvilktas, užtęstas praleidžiamumas, k.a. bakterinis sužalojimo iššaukimas.

Leukocitų infiltracija uždegime yra pagrindinis histologinis reiškinys.

Ankstyvoje uždegimo stadijoje, ypatingai tuomet, kai uždegimą sukelia bakterinis sužalojimas, neutrofilai yra pagrindinė leukocitų rūšis. Vėliau jų vietą užima fagocitinės mononeuklinės ląstelės. Abi jos prisišlieja prie endotelio ir chemotaktiniu būdu perkeliauja endotelio sluogsnį. Tos ląstelės, atsiradusios kraujagyslių viduje, naikina bakterijas ir kitą ląstelinį balastą.

Sisteminiai reiškiniai

Uždegimu sergą pacientai turi kelis labiausiai atpažįstamus simptomus: karštį, leukocitozę ir padidėjusią raudonųjų kraujo kūnelių sedimentaciją, kurią sukelia padidėjęs plazmos proteidų sunaudojimas bei sumažėjęs kraujo geležies kiekis.

Klinikinis uždegimas pasireiškia dėl infekcijos, ląstelių nekrozės ar dėl padidėjusios jautrumo reakcijos. Karštis sukliamas tuomet, kai iš kraujo ląstelių išleidžiami pyrogenai. Jie paveikia cen-

trinę nervų sistemą per prostaglandinus, kurie veikia kaip lokaliųjų nervų transiteriai. Prostaglandinų gamybą sustabdo aspirinas ir kiti uždegimą mažinantys vaistai. Deja, tie vaistai dar nėra pakankamai specifiniai ir, kaip minėjome, jie gali iššaukti kitas kenksmingas reakcijas. Užtat artritu sergantis pacientas, vartojęs daug aspirino, gauna skrandžio opas ir kitas šalutines pasekmes.

Leukocytosis pasireiškia staigaus uždegimo metu, dėl bakterinio sužalojimo, kas sukelia neutrofilinių ląstelių padaugėjimą kraujyje.

Atmetus išorinius faktorius, k.a. padidėjusį kraujagyslių praleidžiamumą, dėl jų sužalojimo ar leukocitų infiltracijos sąryšyje su bakteriniais ar chemotaktiniais reiškiniais, uždegimas gali vykti sekančia tvarka:

- I. Kraujagyslių padidėjęs praleidžiamumas dėl histamino, kininų ir/ar prostaglandinų;
- II. Leukocitų infiltracijos dėl imunologinėje reakcijoje atsiradusių produktų, k.a. C5 faktoriaus, mononeuklinių fagocitų, lizozominių proteidų ir kt. ir
- III. Kūno audinio sužeidimas dėl neutrofilų lizozominių produktų, kurie atsiranda dėl neutralių proteazių skaldomos įtakos.

Prostaglandinai atsiranda vėlyvesnėje carra-geen'o stadijoje. Pav. reumatinio artrito sergančių pacientų sąnarių skystyje yra labai daug prostaglandinų E ir F bei trombokseno A. Po aspirino ir kitų panašių vaistų gydymo tas prostaglandinų kiekis reumatų sergančių pacientų sąnarių skystyje žymiai sumažėja.

Prostaglandinai padidina histamino ir bradikininų gamybą reumatų sergančio paciento ląsteliniam skystyje ir plazmoje ne dėl padidėjusio kraujagyslių sienelės praleidžiamumo, bet dėl jos padidėjusio elastingumo.

Farnakologinis eikosanoidų gamybos ir jų veiklos reguliavimas

Ligos atvejuje leukotrienų ir prostaglandinų įtakai reguliuoti pirmiausiai dėmesys kreipiamas į jų gamybos etapus. Tam vartojamos skirtingai veikiančios medžiagos.

Pirmam etape bandome sustabdyti arachidoninės rūgšties atskyrimą nuo ląstelėse esančių fosfolipidų, vartojant fosfolipazės enzimą. Jis dar, deja, nėra visai specifinis.

Antroje stadijoje vartojamos farmakologinės medžiagos, kurios selektyviai sulauko lipogenazės enzimo veiklą. Tas sustabdo leukotrienų gamybą.

Trečioje stadijoje stengiamasi sulaukyti selektyviai Leukotrieno A pavertimą į Leukotrieną B, C, D ar E.

Ketvirtoje stadijoje receptorių pagalba užblokuojamas tik vieno kurio leukotrieno ar prostaglandino gamyba.

Savaime suprantama, kad trečios ar ypatingai ketvirtos stadijos farmakologiniai agentai yra labiausiai tinkami, nes jie, sulaukydami vieno ar kelių prostaglandinų gamybą, nepaliečia to, kuris tam uždaviniui yra reikalingas.

Eksperimentiniai duomenys su artritu sergančiais pacientais aiškiai rodo, kad prostaglandiniai ir leukotrienai yra pagrindinė priežastis sąnarinio skysčio atsiradime. Iš kitos pusės tam skystyje gaminami eikosanoidai palaiko uždegiminę reakciją. Tas vyksta dėl to, kad kaip minėjome, eikosanoidų biologinė veikla yra labai plati medicinoje, kartoju, pirma reikia jų gamybą pažaboti, sulaukiant kenksminguosius ir skatinant tuos, kurie mažintų uždegimą ir tuo pačiu su juo surištas kliniškes komplikacijas. To tikslo mokslininkai atkakliai siekia.

Summary

Acute inflammation is the body's natural defense mechanism against foreign agents. Eicosanoids are important part of these processes. A short review of the arachidonate metabolism and the production of prostacyclin, thromboxane and leucotrienes will be given with the emphasis of their effects on inflammation. Histamine and bradykinin, which produce three main signs of inflammation: vasodilatation, increased permeability to plasma proteins and pain, are also controlled by the actions of prostaglandins and/or leucotrienes. Prostaglandins also interact with other mediators of inflammation in a different way, e.g., stimulated mast cells activate adenyl cyclase to convert intracellular ATP to cyclic AMP. This, by yet unexplained mechanisms, causes the inhibition of the release of other mediators of inflammation. The intensity of the inflammatory process, the severity of rheumatic diseases and the current status and rational therapeutic use of the non-steroidal anti-inflammatory drugs will be discussed.

REUMATINIO ARTRITO GYDYMAS

J. Juozevičius M.D.



Jonas L. Juozevičius, MD.

MD laipsnį įsigijo 1981 m. Illinois un-te, Čikagoje. Rezidentūrą atliko 1982-1984 m. Illinois un-to klinikose specializuodamasis vidaus ligose. Vidaus ligų specialybę įgijo 1984 m. Dirba kaip reumatologas Albany Medical College. Nuo 1986 m. liepos mėnesio pradės praktiką kaip reumatologas Guthrie Klinikoje, Sayre, Pa.

Įvairios studijos yra įrodę, kad JAV-se reumatinio artritu serga nuo 1-5 procentų žmonių, tai reiškia, kad Amerikoje yra mažiausia apie 10 milijonų žmonių, kurie serga reumatinio artritu. Nors reumatinis artritas pagrindinai žinomas kaip sąnarių liga, jis plečiasi ir apima visą organizmą. Labiausiai yra pasikeitęs žmogaus imunitetas, geriausiai žinomas pasikeitimas yra atsiradimas reumatinio faktoriaus.

Geriausiai žinomas reumatinis faktorius yra imunoglobinas M, kuris rišasi su pastovia imunoglobino G dalimi. Kai kurie reumatiniai faktoriai patys priklauso prie imunoglobino G, D ar E klasės. Reumatiniai faktoriai randami ne vien reumatiniame artrite, jų randame ir kitose ligose, kuriose vyksta lėtinis uždegimas, dažniausiai lėtinėse užkrečiamose ligose, kaip pvz. džiovoje, raupsuose ar endokardite.

Imuniteto pasikeitimai atsiranda B ir T limfocituose. Šitie pasikeitimai ypatingai ryškūs

yra sąnariuose, kur B ir T ląstelės yra nepaprastai veiklios, o kūno visumoje jų jautrumas ir veiksmingumas yra sumažėjęs. Reumatinis artritas dažniausiai paliečia mažuosius rankų, o kartais ir mažuosius kojų sąnarius. Visados studentams, rezidentams turime priminti, kad nors ligoniai tesiskundžia rankų sąnarių skausmais, reikia ir kitus, o ypač kojų sąnarius apžiūrėti. Kartais reumatinis artritas įsitema ir į didesnius sąnarius, ypač kelius, klubo sąnarius ir pečius. Taip pat, kaip jau minėjau, reumatinis artritas veikia ne vien sąnarius, bet ir įvairias kitas kūno dalis — visą organizmą:

A) Akys džiūsta, paveiktos Sjorgren'o sindromo. Kartais atsiranda akyse antaugų (rheumatoid nodules).

B) Plaučiuose antaugos retai atsiranda. Čia dažniau išsivysto plaučių plėvės uždegimas.

C) Širdis gali būti paveikta — širdies plėvės uždegimu.

D) Blužnis ir kaulų smegenys irgi gali būti paveikti šios ligos. Reumatinio artrito eiga gali būti labai įvairi. 15 procentų ligonių su sąnarių patinimais ir skausmais ilgakai serga, o paskui išgyja be jokių ligos pasekmių, net nenaudoję jokių ypatingų vaistų. 25 procentų serga lengva forma ir neturi didelių sąnarių pakitimų. 50 procentų serga sunkia forma, pasidaro luoši, turi pakeisti visą savo gyvenimo būdą, turi keisti darbą arba visai nebegali dirbti. 10 procentų ligonių pasidaro visai luoši, reikalingi visišką nuolatinę priežiūrą — gyvena tik lovoj, juda tik su vežama kėde. Aš tikiu, kad tokio sunkaus stovio galima išvengti anksti pradėtu intensyviu gydymu, naujais vaistais ir reikalui esant operacijomis. Tačiau ir gydymas yra sunkus ir kartais pavojingas.

Reumatinio artrito terapija yra pavaizduota, kaip piramidė:

— Pagrindas yra fizinė terapija. Taip pat labai svarbu, kad ligonis galimai daugiau suprastų ir pažintų savo ligą. Pagrindinis vaistas yra aspirinas. — Antras laiptas — pakopa — yra nesteroidiniai antiuždegiminiai vaistai, kurie vaistų gamintojų dėka yra labai paplitę. Sunku pasakyti, ar jie yra geresni negu paprastas aspirinas. Yra naujų įrodymų, kad aspirinas ir įvairūs NSAIA (nesteroid antiuždegiminiai vaistai) netik blokuoja prostaglandinų sudarymą, bet ir kiekvienas NSAIA vaistas savitai pakeičia uždegiminio proceso eigą baltosiose ląstelėse. Taip pat ligoniui yra lengviau imti tik vieną ar keturias tabletas negu 16-20 tablečių per dieną.

— Trečioji ir ketvirtoji piramidės pakopa yra lėtai veikiantys vaistai (SAARD — Slow Reacting Antiinflammatory Agents). Jie yra daugiau ar mažiau nuodingi, turi būti naudojami atsargiai. Gydymo rezultatai pasirodo tik kelių mėnesių laikotarpyje, bet retkarčiais ligonis visai išgyja.

— Paskutinio laipto vaistai yra nuodingi ir naudojami tik tada, kai jokie kiti nebeveikia ir liga beviltiškai progresuoja. Dabartiniais laikais chlorambucil'is nebenaudojamas, kadangi jis duoda leukemiją. Cyclophosphamid'as irgi per daug pavojingas, kadangi sukelia šlapimo pūslės uždegimą arba vėžį. Azathioprine'as (Imuran) dar naudojamas, bet nelabai sėkmingai. Methotrexate (MTX) šiuo metu yra iš šių vaistų populiariausias ir iš naujesniųjų tobuliausias reumatinio artrito gydymui.

Lėtai veikiantys vaistai:

1) Auksas, kuris dabar naudojamas injekcijomis ir tabletėmis. Tabletės Auronoffin Smith-Klein-French Kompanijos pagamintos.

2) Prieš-malariniai vaistai. Iš jų dabar naudojamas tik Hydroxychloroquine'as (HCQ) populiariai vadinamas Plaquenil'iu.

3) Penicillamine (PCN-mine).

Mes iš tikrųjų nežinom, ką bendro turi auksas, malarija ir artritas. Nežinom ir šių vaistų veikimo esmės. Taip pat nežinom, kokia yra imuniteto ar bendrai organizmo pakitimo esmė, kuri leidžia reumatiniam artritui vystytis. Ligos priežastis dar yra paslaptis.

Aukso nuodingumas pasireiškia odos išbėrimais ir gleivinės opomis. Šie nėra gyvybei pavojingi. Tikrai pavojingi yra Hematologiniai (kaulo smegenų) ir inkstų pakenkimai ir gali būti mirtini. Ligonis oda, šlapumas ir kraujo lastelių skaičius tikrinami po kiekvienos aukso injekcijos. Paprastai jautrumas auksui atsiranda pirmais gydymo metais.

Aukso tabletės — auroffin (Ridaura) — JAV-ėse buvo pradėtos naudoti tik 1985 m. Šios tabletės panašaus nuodingumo, kaip ir aukso injekcijos, bet gal kiek mažiau kenkia inkstus ir kraujo ląsteles. Kai kurie ligoniai nuo šių tablečių viduriuoja, bet dažniausiai nesunkiai. Injekcijų veikimas yra stipresnis ir nepatariama gydymo būdo keisti, jeigu rezultatai geri gydant injekcijomis.

Hydroxychloroquine yra irgi vienas iš lėtai veikiančių vaistų. Iš pradžių juo buvo gydomi malarijos susirgimai ir tik vėliau mėginta gydyti reumantinį artritą. HCQ nėra labai nuodingas; tik

apie 10 procentų ligonių jo nepakelia. Pasitaiko vidurių spazmai, bet jie nėra labai stiprūs ir ilgainiui patys praėina. Odos išbėrimai yra rimta komplikacija ir gydymas turi būti nutrauktas. Ypatingai pavojinga komplikacija yra akių pakitimai, kadangi vyksta iš pasaly. Ligoniu, kurie gydomi HCQ vaistu, akys tikrinamos kas 6 mėnesiai. Jeigu yra pastebimi retinos pakitimai, skotomos raudonai spalvai — vaistai tuoj nutraukiami — retina atsigauna. Jei akys netikrinamos kas 6 mėn. — pirminiai retinos pakitimai lieka nepastebėti, jie progresuoja ir per vėlai vaistus nutraukus, regėjimas netik neatsigauna, bet toliau blogėja.

Penicillamine tabletės naudojamos, kai auksas ar HCQ negelbsti. Jis gelbsti tik 30 procentų ligoniams. Žinoma, reikia atsiminti, kad jis duodamas tik tiems ligoniams, kuriems nėra auksas, nėra HCQ nepadėjo. Jo nuodingumas panašus į aukso nuodingumą. Jis kenkia inkstams, kraujo ląstelėms ir odai. Kai kurie ligoniai laikinai praranda skonį. Dar viena Penicillamine'o ypatybė — šis vaistas taip gali pakeisti ligonio imunitetą, kad išsivysto nauja reumatino liga — lupus, myasthenia gravis, pemphigus, polymyositis ir kaikurios kitos.

Didelei daliai ligonių lėtai veikiantys vaistai arba visai neveikia arba pagerėjimas yra tik laikinas. Po kiek laiko artritas ir vėl pradeda griauti sąnarius, kaulus ir kūną. Šiems ligoniams dabar populiariausias vaistas yra methotrexate (MTX). MTX jau daug metų yra naudojamas onkologijoje ir dermatologijoje. Onkologijoje dozės naudojamos daug didesnės negu dermatologijoje arba reumatologijoje. Onkologijoje jo dozės didesnės, bet naudojamas trumpesniai laikui. Reumatologijoje methotrexate naudojamas mažomis dozėmis, ne kasdien ir daugiau bijoma sužaloti kepenis negu pakenkti kraujo ląstelėms.

Albany Med. College mūsų MTX gydomy ligonių analizė rodo, kad šis gydymo būdas sėkmingas. Įvertinimas buvo padarytas tik po vieno mėnesio gydymo ir nedidelio ligonių skaičiaus — iš pradžios 23, o dabar jau 40 ligonių. Visi šie ligoniai serga klasikiniu reumatinu artritu, ir buvo nesekmingai gydyti auksu, HCQ ir Penicillamine. MTX tačiau yra savotiškai nuodingas. Didžiausia baimė yra kepenų sužalojimo-cirrhoze ar fibrozu. Albany Med. College ligonių kepenų stovis yra tikrinamas darant biopsijas prieš pradėdant gydyti, po 2 metų ir kas metai po to. Per 50 kepenų biopsijų dar neradom nenormalios.

MTX imdami pacientai dažnai gauna burnos gleivinėje opas, skundžiasi anorexia arba vėmimu. Visi tie simptomai tęsiasi tik tą dieną, kada ligonis ima vaistus.

Nežiūrint literatūroje aprašytų daugelio trumpalaikių studijų su labai gerais rezultatais, atrodo, kad po 4-5 metų liga vėl atsigauna — pasunkėja ir toliau blogėja.

Lancet žurnalas 1985 m. sausio mėn. paskelbė pirmuosius rezultatus reumatinio artrito gydymo dieta, neprisotintų riebalų tabletėmis. Tabletės viena iš svarbiausių medžiagų — eicosapentaic acid. Kai cyclo-oxygenase sistema naudoja šiuos riebalus prostaglandinų gamybai, pagaminami prostaglandinai E 3, kurie yra mažiau veikiantis uždegimo produktas. Rezultatai dar nepilnai išgildinti, bet atrodo, kad žuvies taukai su ypatingomis riebalų rūgštimis padeda reumatiniam artritui. Reikia tolimesnių studijų.

Šaltiniai

Joel M. Kremer. The Lancet No. 1, issue Jan. 26, 1985 psl. 184-187. Straipsnis: "Effects of manipulation of dietary fatty cells on clinical manifestations of rheumatoid arthritis.

Rex T. Hoffmeister. American Journal of Medicine (Supplement issue 12-30-1983) psl. 69-73. Straipsnis: "Methotrexate therapy in rheumatoid arthritis 15 years experience."

Thomas W. Bunch, J. Desmond O'Duffy. Mayo Clinic proceedings No. 55, March 1980 psl. 161-179. Straipsnis: "Disease modifying drugs for progressive rheumatoid arthritis.

Summary

Rheumatoid Arthritis: Therapy Beyond ASA and NSAIA's

Estimates on the prevalence of Rheumatoid Arthritis (RA) range from 1%-5% of the population. Aspirin (ASA) and non-steroid anti-inflammatory agents (NSAIA's) are first line agents in RA and other inflammatory arthritides. However, a significant portion of patients with RA require further treatment with remittive agents. The onset of therapeutic effect of these agents is delayed and their action(s) at the cellular and molecular level responsible for their clinical efficacy is unknown. Hydroxychloroquine, gold, and penicillamine have stood the test of time as agents that are beneficial in moderate to severe RA, and when used with caution are rarely associated with severe morbidity and mortality. The use of immunosuppressives in RA is more controversial, but both methotrexate and azathioprine may have a role in certain subsets of patients. Also, recent reports indicate a role for diet, particularly one high in fish oil content, as beneficial in RA.

NAUJŲ KALCIJAUS HIDROXIDO CEMENTŲ PALYGINIMAS SU CINKO OXIDO — ROTH CEMENTU

Danguolė Vitkienė



Danguolė Vitkienė, DDS.

Profesorė asistentė Illinois un-te, odontologijos fakultete. Gimė Lietuvoje. JAV įsigijo D.D.S. laipsnį Illinois un-te. Nuo 1975 m. dėsto klinikinę endodontiką. Nuo 1984 m. Endodontikos klinikos direktorė.

Pagrindinis tikslas endodontikos gydyme yra gydomo danties išlaikymas sveikame stovyje. Visų pirma visa tai atsiekiame, padarę teisingą diagnozę, paruošę, išvalę danties kanalą jo užpildymui. Pasisekimas ar nepasisekimas endodontikos gydyme priklauso nuo šių faktorių:

1. Paruošimas ir anatomiškai tinkamas padidinimas kanalo.
2. Kanalo dezinfekcija-išvalomas kanalas nuo visų erzinančių nekrotiškų pulpos audinių.
3. Pasirinkimas medžiagų kanalui užpildyti.
4. Užpildymas kanalo pasiekiant hermetiškumo danties šaknies viršūnėje — cemento ir dentino susijungime ir visiškai užpildymas kanalo.

Blogai ar nepakankamai gerai užpildyti kanalai leidžia ląstelių serumui įeiti į šaknies kanalo vidų, kur gali išsivystyti infekcija. Šaknies viršūnės audiniai taip pat gali būti suerzinti tiek, kad, norint išsaugoti dantį, gali reikėti gydymą pradėti visiškai iš naujo. Todėl pagrindinis tikslas ir yra hermetiškas užpildymas kanalo.

Danties kanalo užtaisymo medžiagos būna dviejų pagrindinių rūšių:

1. Kietos medžiagos — sidabro ir gutta percha

- pagaliukai, kurie užima beveik visą kanalo vidų.
2. Cementai — kurie užima tarpą tarp kietos medžiagos ir kanalo sienelių.

Cementų pagrindiniai elementai iki dabar buvo cinko oksidas ir paruošiamasis skystis — vadinamas eugenol. Gydomo eigai einant į pabaigą, pasirinktas cementas įleidžiamas į paruoštą kanalą minkštos pastos formoje. Ten jis po kiek laiko sukietėja, tuo izoliuodamas danties vidaus sveikus likusius audinius nuo išorines aplinkos.

Dabartiniu laiku pradėjo atsirasti endodontikoje naujų cementų medžiagų. Viena iš tokių medžiagų yra kalcijaus hidroksidas. Iki šiol tas pats kalcijaus hidroksidas buvo naudojamas šituose atvejuose:

1. Kaip terapiutiškas pamušalas giliose sugedimuose prieš užpildant dantį.
2. Kaip laikina užpildymo medžiaga endodontikos gydymo atsirandančiose problemose, dantyse, turinčiuose gyvą ir negyvą pulpą:
 - a. Kalcijaus hidroksidas vartojamas kaip vaistas



5-to MKS STOMATOLOGIJOS simpoziumo dalyviai iš k. dr.-ai G. Kriaučiūnienė, N. Remeikienė, V. Vasaitienė, L. Kriaučiūnaitė-Tharp, R. Karka, J. Kerelytė, R. Pemkutė, A. Ruibienė, L. Stončiūtė, D. Vitkienė, ir E. Repšienė.

šaknies susiformavimui — kas dažniausia pasitaiko vaikų, jaunuolių dantų endodontikos gydyme.

b. Kaip preventyvas danties šaknies viršūnės nykime, kuris pasitaiko perforuotos šaknies atvejuose nuo vidujinių šaknies absorbcavimų arba nuo mechaniskų priežasčių.

c. Kaip midiumas kanalo išdžiovinimui, ypatin-gai kanaluose, turinčiuose pūlinio skystimo, kada kiti vaistai nepajėgia išdžiovinti kanalo.

Kaip matome, kalcijaus hidroxidas endodonti-koje nėra naujokas. Vis dažniau pradeda rodytis dar viena rolė šiai medžiagai — šaknų kanalų galutinam gydymui, o ne laikinam gydymui, kur jis buvo absorbuojamas į audinius.

Iš naujesnių pasirodančių gydymo medžiagų — a — mentų, turinčių kalcijaus hidroxido, yra paminėtini:

1. Sealapex,
2. CRCS-Calcibiotic.

Sealapex, gaminamas Kerr kompanijos, suside-da iš dviejų dalių: base-pagrindo ir katalisto. Abejos dalys yra pastos formos.

Geri privalumai, kaip skelbia Kerr kompanijos tyrinėjimo laboratorijos, yra šie:

1. mažai traukiasi kietėjimo eigoje.
2. beveik netirpsta audinių skystime — serume.
3. lengvai sumaišomas ir palengva kietėjantis, kas duoda dantų gydyme laiko užpildyti kanalą gydymo eigoje.
4. lengvai pernešamas adata į kanalo vidų.

Calcibiotic, gaminamas Hygenic kompanijos, susideda iš miltelių ir skysčio formos. Milteliai randasi nustatytų dozių mažuose pakietėliuose, kur vieną tokią dozę reikia sumaišyti su dviem ar trim lašais skysčio. Kompanijos žiniomis, skystis turi viena trečdaliu mažiau eugenol negu norma-liai vartojamas cinko oxido cementas. Kaip žinoma, eugenol yra erzinantis skystis; jeigu liečia audinius, tai sumažinus jo kiekį, atrodytų, kad Calcibiotic cementas turėtų būti labiau priimtinas audiniams. Šis cementas turi vieną blogesnę ypatybę negu Sealapex, nes gana greitai kietėja gydymo eigoje.

Šių dviejų cementų užpildymo pasekmės buvo lyginamos su Roth cementu, kuris yra cinko oxidas ir eugenol.

Bandymui buvo paimta 80 ištrauktų dantų, turinčių tik vieną kanalą. Prieš vartojant bandy-mui, dantys buvo laikomi 0.5 % natrijaus chlorido

skystime. Karūnėlės buvo nuimtos, kad būtų palengvintas priėjimas prie kanalų. 15-likto nume-rio adatėlė buvo įdėta į kanalą taip, kad matytųsi danties šaknies viršūnėje. Tas ilgis minus 1 mm buvo paliktas kaip gydymo ilgis. Visi dantys taip buvo išvalyti iki 50 numerio adatėlės, o toliau buvo vartojama baigimui padidinti kanalą taip vadinamas "step back" būdas iki 70 numerio. (Sekančio dydžio adatėlė vienu milimetru trumpesnė negu pagrindinis gydymo ilgis, antra adatėlė jau 2 mm, trečia — 3 mm trumpesnė negu pagrindinis ilgis.) Pagrindinė adatėlė, kuri buvo tuo atveju 50 numerio, buvo vartojama dažnai visu gydymo ilgiu po kiekvienos didesnio nume-rio adatėlės, kad būtų išlyginti visi kiek galima nelygumai, o taip pat pravalyti nuo visų dentino liekanų. Kad kanalo viršūnė nebūtų užblokuota, buvo praeinama per viršūnę su 20 numerio adatele, o taip pat skalaujama dažnai su natrijaus chloridu ir distiliuotu vandeniu.

Po nudžiovinimo visi dantys buvo įmerkti vienai minutei į 0.5 molar chlorido hidroxidą, kad šaknies paviršius pasidarytų rupesnis ir silikonas geriau prikibtų, kurio paskirtis buvo nepraleisti isotopo. Dantys buvo nuskalaujami distiliuotame vandenyje, paskui 70 % ethelio alkoholyje ir vėl distiliuotame vandenyje ir po to išdžiovinami oro srove. Tada visos šaknys buvo padengtos dviem silicono sluoksniais, išskyrus 2 mm šaknies viršūnė buvo palikta visai nepadengta.

Dantys buvo padalinti į 5 grupes, po 20 kiekvienoje grupėje. Užpildymui kanalams buvo vartojama taip vadinamas lateral condensation metodas. Trys grupės dantų buvo užpildyta su 55 numeriu gutta percha ir 20 numerio mažesniais gutta percha pagaliukais, vartojant 25 numerio finger plugger ir atitinkamu paskirtu kiekvienai grupei cementu. Dvi grupės dantų buvo paliktos kontrolei. Viena grupė buvo visai neužpildyta, bet visa šaknies viršūnė buvo nepadengta silikonu ir kanalai taip pat neužpildyti. Po užpildymo karštas Luks instrumentas buvo vartojamas padaryti vadinamą "post space" taip, kad 5-6 mm gutta percha pasiliktų kanaluose. X-ray nuotrauka buvo paimta kiekvieno užpildyto danties patikrinimui, ar priimtinas danties užpildymas bandymui.

Kiekviena šaknis buvo prilipinama su geltonu vašku prie sintiliacijos bonkutės uždangėlės. Kanalo vidus buvo gerai nusausintas popieriniais pagaliukais ir 5 mikrolitro isotopo 5-³H-Uridino su Basal druskos skiediniu buvo įpilama į kanalo vidų. Viršus šaknies buvo uždarytas su geltonu

vašku taip, kad isotopas su druskos skiediniu neišgaruotų. Tada kiekvienas dantis su kepurėle buvo uždaromas bonkutėje, kuri buvo pripildyta 2/3 su parafinu, o likusią dalį užėmė Basal druskos skiedinys su priedu Natrijaus azidu 0.002% stiprumo, kad apsaugotų nuo mikrobu augimo. Visos bonkutės buvo laikomos inkubatoriuje prie 37° C ir 100% drėgmės.

Rezultatai buvo imami po 2, 4, 8, 16, 32, 60 dienų. Vienas mililiteris druskos skiedinio buvo paimamas iš kiekvieno pavyzdžio ir įpilama į naują sintiliacijos bonkutę, o iš paimtos bonkutes skiediniu. 14 mililiteriai sintiliacijos skaičiavimo skiedinio buvo įpilama į kiekvieną paimtą pavyzdį ir radioaktivumo disintegracija buvo apskaičiuojama sintiliacijos mašina. Rezultatai buvo užrekorduojami kiekvieno danties kiekvienos dienos skaičiavimo metu.

Gauti rezultatai parodė, kad visi trys cementai praleido isotopą. Po dviejų dienų praleidimas buvo gan nedidelis, mažiausias buvo Roth cemento grupėje. Didžiausias praleidimas buvo tarp 4-32 dienų visose grupėse. Tarp 32-60 dienų sumažėja, buvo daugiau paraleliškas praleidimas visose grupėse, bet visvien praleidimas isotopo egzistavo ir toliau.

Endodontikos gydyme pasisekimas pareina nuo to, kaip gerai yra užpildytas kanalas. Bet dabartinėje užpildymo technikoje, kaip žinome, nėra cheminio susijungimo tarp šaknies sienelių ir cemento, taip kad be mikroskopinių praleidimo visiškai užpildyti kanalą beveik neįmanoma. Taip pat šaknies vidus turi mažų anatomiškų nenormalumų, kurie nevisada pasitaiko panaikinti šaknies gydymo eigoje, o taip pat pildymo medžiaga nevisuomet pasiekia tuos anatomiškus šaknies nenormalumus.

Tyrinėjimas buvo daromas ant ištrauktų dantų, o ne kliniškoje aplinkoje, kur dentino praleidimas gali būti šiek tiek skirtingas. Sunku pasakyti, kokią traumą padaro traukimas dantis, o taipogi laikymas distiliuotame vandenyje, kame gali paveikti dentiną taip, kad pildymo metu gali atsirasti mikroskopiški suskilimai. Dar nėra žinoma, iki kokio laipsnio tie suskilimai gali paveikti cemento praleidimą.

Taip pat kai kuriuose dantyse visose grupėse isotopo praleidimas buvo gana labai didelis, o kituose beveik kaip jokio praleidimo. Vienas skirtumas buvo kiekvienai grupei — tik cementas, visos kitos eksperimento procedūros buvo visiškai vienodos ir radiografiškai visi dantys atrodė gerai,

nebuvo jokio skirtumo tarp daug ir mažai praleidžiančių isotopo.

Kliniškai sunku būtų pasakyti, kokie būtų rezultatai tų naujų cementų, turinčių kalcijaus hidroksido. Ar jie nebūtų po ilgesnio laiko visai absorbuojami audinių ir kanalas būtų paliktas tik užpildytas vien su kieta medžiaga, kas kliniškai būtų visai nepriimtina.

Šio eksperimento tikslas nebuvo pateikti kliniškos informacijos, bet tik palyginti cementų pildymo pasekmes ant ištrauktų dantų. Nė vienas neparodė, kad kanalo viršūnė yra visai hermetiškai užpildyta. Visi bandomieji cementai praleido beveik vienodai isotopą.

New Sealers in Endodontics

The subject of this study was to compare the sealing capability of newly formulated sealers containing Calcium hydroxide with Roth root canal sealer which is Zinc Oxide product.

A large number of extracted teeth were bio-mechanically prepared and obturated. Some teeth were prepared with experimental materials while others were used as controls. The efficacy of the seal was determined in a leakage study using ³H-Uridine isotope.

References

1. Dow PR, Ingle JL.: Isotope determination of root canal failure. *Oral Surg Oral Med Oral Path* 1955; 8: 1100-1104.
2. Manhart NJ.: The calcium hydroxide method of endodontic sealing. *Oral Surg Oral Med Oral Path* 1982; 54:219-24.
3. Weine FS.: *Endodontic Therapy*. 3rd ed. St. Louis: CV Mosby Co., 1982: 283-6.
4. Osins VA, Carter JM, Levine MS.: Microleakage of four root canal sealer cements as determined by an electrochemical technique. *Oral Surg Oral Med Oral Path* 1983; 56: 80-8.

Su „Medicinos“ žurnalu siunčiam adresuotus vokus, kuriais galite pasinaudoti apsimokėjimui „Medicinos“ prenumeratą arba /ir užsiprenumeruoti PLGS leidžiamą „Lietuvos Medicinos Istoriją“. Medicinos istorijai čekius rašant „Lithuanian Educational Council of USA, Inc.“

Aukos nurašomos nuo federalinių pajamų mokesčių.

MEDICINA OKUPOUOTOJ LIETUVOJ

APLINKA, TRADICIJOS, SVEIKATA

Paveldėjimas ir aplinka lemia visų gyvųjų būtybių savybes. Tai nuolat sąveikaujantys faktoriai, kurie — kartu su papročiais ir tradicijom — nustato tam tikro laikotarpio žmonių elgesio normas, kurios savo keliu būna perduodamos iš kartos į kartą, pačios kisdamos su besikeičiančia aplinka. Tačiau dabartiniai mokslo ir technikos tiesiog revoliuciniai pakitimai, būdami staigūs ir perdėm greiti, neduoda galimybės lygiagrečiai pakisti mūsiškiams seniesiems papročiam ir tradicijom. Tokiu būdu senas, pirmykščiame žmogui būtinas paprotys dabartinėse kartose tampa ne tik nebereikalingas, bet dažnai ir kenksmingas.

Pirmykštis žmogus, nerasdamas visados tiek maisto, kiek jam reikėjo, buvo priverstas kaupti energetines medžiagas, suvartodamas išsyk maisto daugiau negu jam tūsyk iš tikro reikėdavo. Tas ir privedė jį prie godumo maistui ir persivalgymo, kas šiais geresnės mitybos ir mažėjančio fizinio krūvio laikais tapo dar labiau žalingu įpročiu. Mums gi visiems žinomas ryšys persivalgymo su širdies, kraujagyslių, medžiagų apykaitos ir kitomis ligomis.

Svečio sotas pavalgydinimas bet kuriuo paros metu arba kelias paras trunkantys pobūviai dažnai būna šeiminių kulinarijų sugebėjimų demonstracija. Be to, kaimo sąlygose, važiuos svečiuosna arkliais keliasdešimt kilometrų, reikėdavo ir maisto, ir pašaro, ir poilsio, ir nakvynės. Tuo tarpu kelias paras užsitęsęs pusšimčio žmonių pobūvis daugiaaukščio namo dviejų kambarių bute jau yra juokingas įgeidis, kankinąs ir svečius, ir šeiminius.

Senovėje tekdavo taupyti organizmo energijos atsargas, tuo būdu pratinantis prie kenksmingo nejudrumo ir tingėjimo. Dabartiniais laikais, maisto medžiagų nestokojant, o raumenų darbai vis mažiau energijos sunaudojant, vis didėjantis aptingimas ilgainiui sumažina organizmo rezervinį pajėgumą, tapdamas net ligų priežastimi. Taikliai pasakyta: Tingus ir godus žmogus už malonumą sočiai pavalgyti ir šiltai ilsėtis turi mokėti ligomis.

Alkoholis, šiuo metu sukėliąs rimtų problemų net jauname amžiuje, kaip ir kitos narkomanijos, taipogi didele dalimi būna susietas su papročiais ir tradicijomis.

Istorijos raidoje ištisos gentys ir tautos yra pranykusios be pėdsako ir ne visada tiesioginio fizinio sunaikinimo pasėkoje. Dažna išnykimo priežastim būdavo: iš vienos pusės — sustabarėjusios tradicijos, o iš kitos — beatodairis perėmimas to, ką pasiūlydavo naujieji laikai. Atsikratymas senų, organizmui šiais laikais vis labiau žalingų papročių, tiek pat sukūrimas naujų, vispusiškam organizmo vystymuisi ir išsilaikymui naudingų įgūdžių, yra sunkiai sprendžiama problema.

Pirmiausiai susiduriama su biologine kliūtimi. Tingėjimas, persivalgymas, taip pat narkotikų vartojimas, — jeigu jau genetiškai užkoduoti ir tuo įjungti į medžiagų apykaitą, — tampa organizmui biologiškai būtini.

Negeriau ir su socialiniu šios problemos sprendimą kliudančiu aspektu. Jau nuo seno storumas ir nutukimas laikomas simboliu gerovės ir poniškumo, kada vargšas vaizduojamas plonas ir sulysęs. Panašiai ir su darbu: tinginavimas siejamas su turtingaisiais. Alkoholio ir kt. narkotikų vartojimas net daugelio inteligentų laikomas neišvengiamu, teigiant, kad taip daro visi.

Norint sėkmingai auklėti visuomenę, tenka perorganizuoti visą žmogaus gyvenimą. Nepakan-ka moralizuojančių pokalbių ar gąsdinančių straipsnelių rašinėjimo. Būtina įjungti šeimą, įstaigas bei organizacijas, nuo vaikų lopšelio iki pensininkų klubo. Vyresnio amžiaus žmonėse beveik neįmanoma efektyviai pakeisti gyvenimo būdą. Skiepijant naujus papročius bei tradicijas didžiausias dėmesys kreiptinas į jaunąją kartą šeimoje ir mokykloje, tam darbai parengiant ir mokytojus.

Vilniaus pedagoginiame institute šį dirba ir dar tobulina visuomeninių mokslų, pedagogikos, psichologijos ir kai kurių kitų disciplinų katedros. Specifiškai medicinos ir higienos žinios būsimiesiems mokytojams perteikiamos Fiziologijos ir higienos katedroje. Pirmo kurso visų specialybių studentams aštuonios valandos skiriamos asmens higienai. Parinktos temos: "Sveikas gyvenimo būdas", "Žalingi įpročiai ir jų profilaktika", "Medicininis-higieninis mokinių auklėjimas". Su šio auklėjamojo darbo metodika supažindinama pačiose mokyklose, pedagoginės praktikos metu.

E. Andriulis, *Sveikatos Apsauga* Nr. 1, 1986

LAZERINĖ ENDOSKOPIJA

Lanksčios fibrooptinės sistemos dėka yra pagerėjusi diagnostika. Kartu atsirado ir naujos gydymosi manipuliacijos, pravedant per endoskopą lazerio spindulius. Šiems veikiant biologinius audinius, ląstelės absorbuoja jų energiją, o ši virsta šiluma. Neodimo-aliuminio-granato (Nd-YAG) lazerio spindulio audinių absorbcija, palyginus su argono lazeriu, yra žema, tad energija išsisklaido didesniame plote. Sukeliama vietinė edema, paveikiamas kraujagyslių endotelis, suaktyvinama koaguliacija; atsiranda trombozė.

Kauno medicinos instituto klinikose endoskopijų skyriuje Nd-YAG lazeris pradėtas naudoti 1983 metų pabaigoj. Eksperimentuojant su šunim, patirta, kad koaguliacinis efektyvumas didėja labiau su lazerio galingumu negu ilginant pačią ekspoziciją. Esą teigiamas koaguliacinis efektas gaunamas visada, net ir intensyviai kraujuojant. Iš 42 ligonių, kuriems 1984 metais buvo panaudota lazerinė koaguliacija, po dviejų parų tik dviem (5,26 %) pasikartojė kraujavimas. Stabilus efektas

pasiektas ir stemplės venų kraujavimo atvejais. Prie kraujagyslių endotelio glaudžiai prifiksotas susidaręs trombas pamažu pakeičiamas jį peraugančiu jungiamuoju audiniu, kas dar labiau iškelia lazerokoaguliacijos patikimumą ūmaus ir lėtinio kraujavimo atvejais.

Be to, gydant tuščiavidurių organų navikus, 1984-85 metų bėgyje endoskopinė lazeroterapija buvo pritaikyta septyniems ligoniams, sergantiems pažengusiu kardioezofagealinės zonos inoperabiliu vėžiu. Iš jų net trims ilgesniam laikui visiškai atstatytas praeinamumas, spinduliais cirkuliariai ardant naviką.

Autoriai numato ir toliau šį gydymo metodą taikyti chirurginiams ir onkologiniams ligoniams.

D. Stučinskas, M. Petrauskas, G. Petrauskas.

(Klinikų prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno medicinos instituto endoskopijų skyrius, Vilnius universiteto Fizikos fakultetas, Centrinė mokslinių tyrinėjimų laboratorija prie Kauno medicinos instituto.)

Sveikatos apsauga Nr. 1, 1986 m.

PAMINĖTAS PROF. JONAS ŽILINSKAS

Pernai kovo 21 d. Kaune, Anatomijos katedroje, buvo prof. Jono Žilinsko 100 metų gimimo dienos paminėjimas. Minėjimą surengė Respublikos Anatomų-histologų-embriologų draugija. Suvažiavo iš Vilniaus, Kauno ir kitų vietovių šių specialybių žmonės. Pagrindinį pranešimą padarė prof. Jadvyga Dobrovolskaitė-Tiknienė. Ji nepriklausomai Lietuvoj buvo VDU Medicinos fakulteto anatomijos katedros asistentė. Paminėjime kitus pranešimus perskaitė doc. Labanauskas ir doc. Macevičius.

Minėjime buvo primintas profesoriaus darbštumas ir organizuotumas. Per tuos 20 nepriklausomybės metų (1920-1940) buvo jo tiek daug padaryta! Be kitų tiesioginių pareigų, suorganizuotas anatomijos muziejus, kuris dar ir dabar savo preparatais yra vertas didelio dėmesio. Prieš keletą metų muziejus buvo pertvarkytas: įrengtos naujos spintos, paskirtas muziejaus vedėjas, muziejaus eksponatai gerai prižiūrimi ir visas personalas tą turtą gerbia.

Prisiminti profesoriaus išleisti vadovėliai. Iš jų pirmas pasirodė 1923 m. Jo paruošti buvo 3 vadovėliai: Osteologija su syndesmologija,

splanchnologija ir Centrinė nervų sistema. Anatomija yra terminų mokslas, ir profesorius pirmas juos pritaikė ir paruošė gimtoje kalboje. Mokslinių darbų jo vieno ir bendraautorių net 18: ir tai ne straipsniai ar straipsneliai, o ištiesios monografijos. Tai visa buvo daroma tikslu paruošti aukštos kvalifikacijos medikus. Profesoriumi visuomet atrodė, kad anatomija yra medicinos mokslų pagrindas.

Nuorašas iš privataus laiško — Red.

Prof. J. Žilinskas, grįžtant antrajai sovietų okupacijai, pasitraukė į Vakarų. Tremtyje gyveno V. Vokietijoje. Vėliau emigravo į JAV. Apsigyveno Waterbury, Connecticut valstijoje, ten ir mirė — dukters Vitos šeimoje.

Plaučių vėžys nuo 1937 metų kilęs skaičiumi JAV vyrų tarpe, pagaliau 1982-83 metų laikotarpį pradėjo slinkti žemyn. Ypač juodosios rasės vyruose. Tuo tarpu moterų susirgimai plaučių vėžiu kasmet padaugėja 6%.

The Lancet, 2.22, 1986

MOKSLO IR TECHNIKOS NAUJOVIŲ DIEGIMO PROBLEMOS

Autoriai parodo susirūpinimą nepakankamu įgyvendinimu medicinos praktikoje ligšiol pasiektos mokslo ir techninės pažangos. Mokslinės įstaigos, turinčios pajėgią, naujausią techniką ir įvairių sričių specialistais bei materialiai gerai aprūpintą bazę, įstengia dažniau pasiūlyti medicinos praktikai vertingų naujovių. Štai Kauno medicinos institutas ir Vilniaus universiteto Medicinos fakultetas 1982-84 metų bėgyje įteisino 43 išradimus, 165 racionalizacinius pasiūlymus ir 141 metodinį dokumentą. Tuo tarpu visų kitų institutų atitinkami skaičiai buvo 30, 86, ir 50. Iš permažai naujovių pateikiančių paminėti šie mokslinių tyrinėjimų institutai: Onkologijos, Epidemiologijos-mikrobiologijos-higienos ir Tuberkuliozės

Neigiamos įtakos parodo ir kartų kaita. Jaunieji specialistai, jausdami didelę atsakomybę už gydytojų bendrą sveikatos apsaugą, pirmiausia stengiasi įgyti kuo daugiau praktinių įgūdžių. Taikliai pasakyta, kad patirtį ugdo darbas, o išmintį — patirtis.

Tvirtinama, kad medicinos technikos valdybai priklausiančios įmonės ir dirbtuvės turi priemones patiems pasigaminti eksperimentinius modelius, tačiau jau keli dešimtmečiai jos nepajėgia išsiųsti į išradimų ir atradimų komitetą nė vienos paraiškos išradimui įteisinti. Taip pat pripažįstama, kad per

lėtai į praktiką įdiegiama ultragarsas, lazeris, radiologiniai tyrimai, skaičiavimo technika.

Gydymo įstaigos įdiegia vidutiniškai apie 76% užplanuotų naujovių. Trūkumai neišvengiamai pasitaiko, kada nepadauginus metodinių dokumentų užsakovai jų negauna, kada aukštosios mokyklos nepaiso Sveikatos apsaugos ministerijos ir siunčia gydymo įstaigoms „nelegalius“ metodus nurodymus arba rekomendacijas, netgi kada gydymo ir profilaktikos įstaigų vadovai, psichologiškai nusiteikę prieš naujoves. Pasitaiko taip pat, kad užsiplanuoja įdiegti naujoves gydyti ligoms, kuriomis rajone suserga vienas, o kartais nė vienas žmogus, arba įsigyti aparatūrą, kuriai nusiprikti neturi nei lėšų, nei specialistų ją panaudoti. Neretai patys metodinių dokumentų autoriai nesidomi savo pasiūlymų likimu, nenuvykdami į užsiplanavusias įstaigas.

Išradimai ir racionalizaciniai pasiūlymai sudaro tik 2,1% visų įdiegiamų naujovių. Plačiai panaudojami tik tokie išradimai, kurių nereikia gaminti, t.y. naujausieji profilaktikos, diagnostikos ir gydymo būdai. Naujų instrumentų ir aparatų gamybos problema dar neišspręsta visoje Tarybų Sąjungoje. Lietuvoje šiame penkmetyje numatyta įrengti gamybinę bazę eksperimentiniams aparatų ir instrumentų modeliams gaminti.

A. Telyčėnas, J. Stanaitis, A. Juozulynas
Respublikinė medicinos mokslų koordinavimo taryba

Sveikatos apsauga, Nr. 2, 1986 m.

MEDICINOS FAKULTETO TURTO IŠVEŽIMAS

Ištrauka iš dr. J. Meškauskos knygos „Lietuvos
Medicinos Istorija“

Lankydamas ligonius su savo asistentais 1944 m. liepos mėn. 21 d. vidaus ligų klinikoje Kauno miesto ligoninėje, Med. fakulteto dekanas J. Meškauskas gavo pranešimą iš Medicinos fakulteto raštinės, kad jo laukia vyr. sveikatos valdybos generalinis direktorius dr. B. Matulionis ir dar kažin koks pulkininkas vokiečiai. Pėsčias, nes autobusai jau nebevažinėjo, absoliučiai tuščiomis Kauno gatvėmis nuvykęs į Medicinos fakulteto rūmus, fakulteto raštinėje J. Meškauskas rado

laukiančius B. Matulionį ir vokiečių armijos pulkininką, pavarde Sartorius, kuris prisistatė kaip “Oberstabsarzt und Leit. San. — Offz. Koruck 590” viršininkas ir pareiškė, kad “Auf Befehl Pz. A.C.K. 3 Abt. IV b” turįs evakuoti Medicinos fakulteto institucijų turtą į Vokietiją, į Trakėnus. Būsią evakuojama visa aparatūra ir bibliotekos. Dekanas J. Meškauskas aiškino neturįs jokių priemonių, nei dėžių, nei žmonių tam reikalui. Pulkininkas Sartorius pareiškė, kad tam tikslui vagonai yra

Kauno miesto geležinkelio stotyje ir kad jis su savo dalinio žmonėmis ir dėžėmis būsiąs Medicinos fakulteto rūmuose 3 val. po pietų ir pareiškė, kad tuo metu dekanas turįs čia būti taip pat. Tai pasakęs, pulkininkas kartu su B. Matulioniu paliko Medicinos fakulteto rūmus. Tai buvo apie 11 val. ryto.

Vokiečių pulkininkui išvykus, fakulteto rūmuose J. Meškauskas susirado B. Šiaulį ir dar du asmenis. A. Kaikaris straipsnyje "Farmacijos katedrų raida Kauno aukštosiose medicinos mokyklose" *Medicina* XI, 1969 m., psl. 213 rašo, kad vienas iš jų buvo prof. B. Šiaulio laborantas Vl. Vitkus. Dekanas J. Meškauskas patvarkė suslėpti visus brangiausias aparatus ir brangiausias mikroskopus, kad atvykęs evakuacinis dalinys jų nerastų ir neišvežtų, ir pats slėpimo darbą padėjo atlikti. Visi keturi dirbo suprakaitavę. Tuo metu dar fakultete pasimaišė doc. Vladas Kairiūkštis. Jis taip pat buvo paprašytas ir padėjo turtą slėpti. Brangiausi aparatai ir mikroskopai iš visų institutų bei katedrų buvo nešami į anatomijos institutą ir kraunami į lavonams skirtas dėžes. Teismo medicinos instituto lavonų skrodimo salėje buvo du lavonai, kurie maždaug prieš dvi savaites buvo atgabenti iš kalėjimo. Dėl priartėjusio fronto ir personalo sumažėjimo tie lavonai salėje gulėjo apie dvi savaites, ir kvapas buvo sunkiai pakeliamas. Slepiančiųjų turtą buvo nutarta, kad vokiečiai tikrai į šią salę neis, ir todėl dalis aparatūros ir mikroskopų iš kitų institutų buvo suslėpta toje salėje.

Šiek tiek apsidirbus, J. Meškauskas paprašęs prof. B. Šiaulį tęsti slėpimo darbą toliau, grįžo į miesto ligoninę. Kadangi vokiečių pulkininkas buvo pareiškęs, kad turtas bus vežamas ir iš klinikų, todėl J. Meškauskas patvarkė, kad brangiausias ir svarbiausias klinikų turtas būtų suslėptas taip pat. Kai kurie tyrimų aparatai ir mikroskopai buvo išnešti ir paslėpti Jėzuitų namų rūsyje, kiti paslėpti čia pat ligoninėje.

Apie 3 val. po pietų dekanas J. Meškauskas grįžo į Medicinos fakulteto rūmus. Netrukus sukvežimiais (kariškais) atvažiavo keliolika vokiečių kareivių, kurie atsivežė įvairaus dydžio medinių dėžių. Kareiviai su dėžėmis pasiskirstė po visus institutus ir laboratorijas. Vieni iš jų rinko tyrimų ir eksperimentų aparatūrą, mikroskopus ir nešė į koridorius. Kiti pakavo į dėžes. Lietuvių šitoje procedūroje nei vienas nedalyvavo.

Tuoju buvo pastebėta, kad aparatūros rinkėjams buvo ne tiek svarbu patys aparatai, kiek svarbu metalas. Daugiausia atrinko tas aparatų dalis, kurios turėjo vario, misingio ar platinos. Todėl daugelis aparatų buvo išardyti, išdraskyti ir išvežtos tik jų dalys, turinčios karo reikalams labai svarbių metalų. Ypač nukentėjo fiziologijos ir fiziologinės chemijos institutas. Suslėpto turto nerado ir neišvežė.

Žadėtos evakuoti bibliotekos liko nepaliestos, nes, matyti, jie nebeturėjo laiko ir priemonių. Taip pat nebuvo evakuotas klinikų turtas.

Buvo sakoma, kad turtas bus vežamas į Trakėnus. Medicinos fak. dekanas, norėdamas žinoti, kur tas turtas bus padėtas, paprašė ir gavo leidimą turtą palydėti. Taip pat buvo paprašyta, kad leistų turtą palydėti dar dviem Medicinos fakulteto asistentams ir vienam medicinos studentui. Taip be J. Meškausko turtą lydėjo Vidaus ligų katedros vyr. asistentas dr. J. Adomavičius, akušerijos ir ginekologijos katedros jaun. asist. dr. A. Kyras ir stud. med. Vl. Adomavičius.

Čia skelbiamas dokumentas rodo, kad Medicinos fakulteto turtas buvo išvežtas kažin kokio dalinio "Pz. A.O.K. 3 Abt. IV b" įsakymu.

Kelionė su universiteto turtu buvo pradėta iš Kauno 1944 m. liepos mėn. 24 d. vakarą. Žalasis geležinkelio tiltas jau buvo užminuotas ir traukinys per jį riedėjo labai iš lėto. Pervaziavus Vokietijos sieną, buvo važiuojama toliau ir pro Trakėnus pravažiuota. Paklausus evakuacinio dalinio viržininką, kodėl Trakėnuose nesustota ir vežamas turtas neiškrautas, buvo atsakyta, kad nebuvo laisvų bėgių traukiniui sustoti. Taip vis "nesant bėgių", su pažadu "grįžti į Trakėnus", buvo pravažiuota Karaliaučius, Marienburg'as ir po savaitės kelionės atsidurta Dancige. Viename iš Dancigo uosto sandėlių buvo iškrautos dėžės su Medicinos fakulteto turtu ir jį lydėjusiems visiems keturiems buvo pasakyta, kad jų "misija" baigta ir jie galį daryti, ką nori. Tą pačią dieną per Dancigo radiją buvo pranešta, kad Kaunas jau užimtas raudonosios armijos. Turtą lydėjusiems nebuvo jokios galimybės grįžti į Lietuvą. Tą dieną V.D. unto Medicinos fakulteto dekanas prof. dr. Juozas Meškauskas, dr. Jonas Adomavičius, dr. Antanas Kyras ir stud. med. Vladas Adomavičius pradėjo tremtinių kelią. Medicinos fakulteto turto likimas yra nežinomas.

PLGS VEIKLA

PLGS VALDYBA

PLGS pirmininkas:

Jonas T. Daugirdas, MD
6717 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill
Tel. 312-476-1224

sekretorius:

Pranas Sutkus, MD
17 Riegel, Oak Lane, Homewood Ill
Tel. 312-798-3733

iždininkas:

Arvydas Vanagūnas
237 so. Grove, Oak Park, Il 60302
Tel. 312-929-7742

vald. narys:

Petras Kisielius
3950 N. Lake Shore Dr., Chicago, Il
Tel. 312-248-8529

PLGS valdybos ir tarybos posėdis 1986 m. vasario 19 d. dr. Juozo Meškausko bute, Čikagoje.

Posėdy dalyvavo K. Ambrozaitis, G. Balukas, J. Daugirdas, F. Kaunas, J. Meškauskas, P. Sutkus, V. Šaulys, J. Valaitis, A. Vanagūnas ir M. Vygantas.

Dr. Jonas Daugirdas, PLGS pirmininkas, painformavo valdybos numatytus atlikti darbus šioje kadencijoje.



PLGS Valdybos ir Tarybos posėdis. Iš k. V. Šaulys, J. Meškauskas, G. Balukas, J. Valaitis, J. Daugirdas, F. Kaunas, A. Vanagūnas, P. Sutkus, M. Vygantas. Nuotrauka K. Ambrozaičio.

Vienas iš svarbesnių darbų, daug laiko ir energijos reikalaujantis, tai surengimas PLGS visuotinio suvažiavimo Čikagoje. Tai būtų 16-tas ir jubiliejinis, nes 1987 metais sukanka 75 metai nuo lietuvių gydytojų organizuotos veiklos JAV-ėse. Deimantinis jubiliejus. Pirmininkas mano, kad reikėtų ta proga suvažiavimui išleisti jubiliejinį leidinį arba specialų **Medicinos** numerį. Suvažiavimas įvyks Darbo dienos savaitgalį — 1987 m. rugsėjo 4-6 dienomis. Jau tariamasi su viešbučiais — numatoma šiaurės vakarų priemiesčiuose, netoli nuo O'Hare ir Midway aerodromų ir prie Tri-state greitkelio. Tikslesnės smulkmenos bus skelbiamos vėliau.

Valdyba nori kompiuterio pagalba sudaryti naują, tikslią adresų registraciją. Darbai jau pradėti.

Dr. J. Meškauskas pranešė, kad Lietuvos Medicinos Istorijos knygos rankraštis užbaigtas, pirmoji korektūra atlikta, su spaustuve susitarta ir bus pradedami spaustuvės darbai. Knyga, su 30 puslapių anglų kalboje santraukos, bus daugiau 750 puslapių. Tiražas sieks 1000 egz. (tiksliai nenusistatyta). Jeigu nebus techninių problemų, knyga galėtų pasirodyti net šių metų pabaigoje.

Dr. V. Šaulys pranešė apie LMI finansinę padėtį. Pradiniams darbams turima pinigų. Numatyta išsiuntinėti visiems gydytojams laiškus, paraginant knygą iš anksto užsisakyti ir paminėti galimybę prisidėti prie knygos leidimo atsiunčiant garbės ir mecenato prenumeratas. Jie bus atžymėti knygoje. Didesnę sumą siunčiant, čekius išrašyti **Lithuanian Educational Council in USA, Inc.** Taip rašant galima pasinaudoti mokesčių lengvatom. Užsakymus siųsti **Medicinos** adresu. Čia tenka paminėti, kad jau pirma \$1000 — auka gauta iš **dr. Jurgio ir Petronelės Starkų**. Skelbiame drs. Starkus LMI mecenatais!



LMI redakcinis kolektyvas (nepilnas) 1986 m.

1986 metų LAMA — Amerikos Liet. Gydytojų Sąjungos 14-tas Žiemos seminaras Banff Kanadoje

Žiemos seminarai pasidarė PLGS tradicija, susirinkome jau 14-tą kartą. Čikagos grupė atvyko kovo 8 dienos pavakary. Jau radome kanadiečius, iš Toronto ir Montrealio, taip pat dalį iš Kalifornijos. Pavieniais naujų atvyko ir kovo 9 d. Kovo 9 d., sekmadienį, vyko registracija ir susipažinimo pobūvis. Daug naujų veidų, kas rodo, kad žiemos seminarai populiarūs, nežiūrint, kad kasmet prarandama po porą — trejetą vyresniųjų (šįmet ypatingai daug "veteranų" nubirėjo), bet jaunesni papildė išretintas gretas.



LAMA seminarai 1986 Banff, Kanada

Paskaitos vyko vakarais, 2-3 valandas kasdien. **Edmundas Lenkauskas** video juostelėje ir asmeniškai supažindino su padaryta pažanga ausies klausos atstatyme operaciniu būdu. Autorius yra kalbėjęs tuo klausimu anksčiau ir **Medicinoje** 1985 m. #2 buvo aprašyta.

Arūnas Vaitiekaitis paskaitoje supažindino, kaip padidinti ir sustiprinti žandikaulis, kad geriau laikytųsi dantų plokštelės, panaudojant hydroxylapatite.

Augusta Šaulytė supažindino su odos išbėrimais pas vaikus užkrečiamose ligose.

Audra Deveikytė pavaizdavo keletą atvejų iš pediatrikos praktikos, kur gydant išsivystė neįprasta ligų eiga.

Aurelia Palčiauskas — paskaita apie osteoporozę: atsiradimo priežastis, ligos pasekmės, diagnostika ir gydymas.

Gailius Skrinskas pristatė keletą atvejų, kaip endoskopiškai pašalinamas kasos ar tulžies takų užsikimšimas ar užspaudimas.

Maria Arštikaitytė-Uleckiene paskaitoje aiškino, kokią reikšmę turi ankstyvas gydymas strabizmo ir gydymo metodai.

Medicina, Nr. 1 (67) 1986



Ant Lake Louise — Alberta, Kanada iš k. L. Ragas, A. Šaulienė, F. Kaunas, M. Ambrozaitienė, V. Šaulys ir K. Ambrozaitis.

C. Mindaugas Vygantas įtikinančiai išklė svarbumą ankstyvos diagnozės ir neužtęsto gydymo diabetinėje retinopatijoje.

Alenas Pavilaniš vaizdingai pristatė diagnozę ir galimą pagalbą paauglių emocinėse ligose, ypač depresijoj.

Po mokslinių programų nemažai susirinkdavo į bendrus pobūvius. Viename stebėjome vaizdinę juostelę užrekorduotą liaudies dainų festivalį Lietuvoje. Kitą vakarą kolegos **K. Ambrozaitis** ir **A. Vaitiekaitis** meniškais fotografinėmis skaidrėmis ir sąmojingais komentarais mus nukėlė netolimon, 1-2 metų praeityn. Gaila, kad pakely užkliuvo ir mūsų nepasiekė vaizdinė juostelė iš praėitų metų pabaltiečių jaunimo kelionės Baltijos jūroj ir laisvuose Pabaltijo kraštuose.

Paskutinių seminaro vakarų reikėjo nuspręsti, kur vyksim ateinančiais metais. Šįmet daugiau drąsių entuzijastų Europai: kelionių vadovei pavesta sužinoti galimybes apie Courchevelle Prancūzijos žiemos kurortą Alpe. Jei ten



Atsigaivimas po slidinėjimo

nepavyktų, tai vėl sugrįžtume į Colorado kalnus, Aspen kurortą. Kelionės reikalus tvarkys ir toliau Travel Advisers agentūra (B. Zalatorienė). Seminaruose vakarais lieka laisvalaikio, kurį reikėtų geriau išnaudoti. Čia buvo išrinkta komisija iš jaunų energingų ir sumanių kolegų (A. Alekno, A. Deveikytės, A. Pavilano, R. Degesienės ir A. Koncės), kurie iš anksto sudarys programą.

Seminaro pabaigai viešbučio vienoje viduramžius primenančioje salėje vyko iškilminga vakarienė. Calgary nedidelė vietinių artistų grupė su pritaikyta muzika, apranga ir apeigomis keletai vakarienės davyių "suteikė" karališkus titulus ir valdžią. Programa vyko eksromptu, bet pritaikius lietuviškas tradicijas, apeigas ir dainas, praėjo linkmąj nuotaikoj.

Medicinos redakcijos iniciatyva buvo sukvietas pasitarimas su aktyvesniais žurnalo bendradarbiais iš tolimesnių vietovių: Toronto, Montrealio, Ohio, Floridos.

Pasitarime pasidalinta žurnalo problemomis. Reikia daugiau bendradarbių. Pageidautina, kad jaunieji įsijungtų į redakcinį sąstatą. Kiekviena draugijos valdyba turėtų deleguoti vieną valdybos narį palaikyti ryšį su žurnalu korespondentą.

Pasiūlyta žurnalo apipavidalinimui daugiau ribotis gydytojų ir jų šeimos narių darbais. Turime gydytojų ir jų šeimos narių puoselėjančių meną, tai galima būtų parodyti žurnalo puslapiuose. Moksliniam skyriui talpinti daugiau apžvalginių straipsnių medicinos klausimais. Besiruošiant PLGS sukaktuviniam suvažiavimui reikėtų išleisti jubiliejinį numerį. Paliestos administracines problemos.



Po pasitarimo medicinos reikalais Banff, Kanada. Iš k. sėdi V. Majauskas, K. Bobelis, V. Šaulys, V. Pavilanis, K. Ambrozaitis, stovi E. Lenkauskas, M. Vygantas, F. Kaunas, truksta M. Uleckienis. nuotr. M. Ambrozaitienė.

Bendrai seminaras pasisekė, nežiūrint, kad buvo jaučiamas programos skubotas paruošimas. Paskaitos daugumoje skaitytos lietuvių kalba. Išklaušę paskaitas ir sumokėję registracijos mokestį, gydytojai gauna AMA 12 valandų pripažintą pasitobulinimo užskaitą. Seminare dalyvavo 34 gydytojai; šeimos narių ir draugų — viso 102. Visi gyvenom Banff Springs viešbutyje, senos statybos su viduramžių pilies išplanavimu pastate. Gamtovaizdžiai puikūs, didingi. Slidinėjams transportacija nepatogi.

V.Š.

Dalis 1986 m. LAMA seminaro paskaitų bus paskelbta „Medicinoje“ Nr. 2, 1986 Redakcija



LAMA seminare — po slidinėjimo ir paskaitų . . .

Medicina V-jam Mokslo ir Kūrybos Simpoziume

Simpoziumas vyko Jaunimo centre Čikagoje 1985 m. lapkričio 27 iki gruodžio 1 d.

Programa sudaryta iš pagrindinių 3-jų sričių: iš griežtųjų mokslų, humanitarinių-socialinių ir medicinos mokslų su 240 mokslinių pranešimų 76 sesijose. Medicinos mokslo sesijų paskaitininkus sukvieta, dalinai temas surikiavo ir tvarkė medicinos mokslų srities simpoziumo pravedimą kolega **Jonas Daugirdas**, PLGS pirmininkas. Medicinos mokslų programa susidėjo iš medicinos ir stomatologijos-odontologijos programų, paskaitų. Medicinos mokslų programa pradėta lapkričio 29 stomatologijos paskaitomis, kurias skaitė: **Lina Kriaučiūnaitė-Tharp** — "Dalinės plokštelės-sankabos pasirinkimas"; **Nijolė Remeikienė** — "Endosoninis metodas danties šaknies kanalo išvalymui"; **Danguolė Vitkienė** — "Naujos medžiagos endodontiniam gydymui". Sesijai moderavo Lina Kriaučiūnaitė-Tharp. Visos paskaitininkės stomatologės dirba ir moko studentus Illinois universitete, Čikagoje.



Dr-ės N. Remeikiene, L. Kriaučiūnaitė-Tharp ir D. Vitkienė

Kitas stomatologų paskaitų ciklas, pirmininkaujant **Rimui Karkai**, buvo sekantis: **Birutė Balčiūnaitė** iš Maryland universiteto Baltimorėj — "Diagnozė ir gydymas herpes simplex viruso sukeltų burnos infekcijų"; **Arūnas Vaitiekaitis** — "Žandikaulių padidėjimas su hidroksilopatitu" ir **Rimas Karka** — "Kaip kvėpavimo būdas veikia į veido struktūrą". (R. Karka — ortodontikos

Medicina, Nr. 1 (67) 1986

specialistas, moko ortodontiką Toronto universitete, Kanadoje).

Medicinai buvo numatyti 5 paskaitų ciklai, įvairiom temom, 14 paskaitų ir tiek pat paskaitininkų, neįskaitant apskrito stalo diskusijų. Dauguma paskaitų paruoštos lietuvių kalba, ypač vertintina, kad paskaitininkų dauguma išsivijo gimę ir mokslus baigę. Bandysiu paskaitas suminėti alfabetine eile.

- **Daiva R. Bajorūnaitė**, Sloan Kettering institutas, New York, N.Y., "Naujas būdas diabetui kontroliuoti, panaudojant insulino pompas".

- **Jonas L. Juozevičius**, reumatologas, Albany medicinos kolegijoje, "Naujieji reumatoidinio sąnarių uždegimo gydymo būdai".

- **Edvardas Kaminskas**, profesorius Harvard Medicinos mokykloje, "Alzheimerio ligos molekulinė biologija".

- **Petras V. Kisielius**, Urologijoj, Northwestern universitete, Čikagoje, "Ekstrakorporinė lithotripsija-naujas būdas inkstų akmenims pašalinti".

- **Jonas V. Lieponis**, asistentas profesorius ortopedinėje chirurgijoje Yale universitete, — "Nugarkaulio auglių (navikų) chirurginis gydymas".

- **Alenas V. Pavilanis**, Asistentas profesorius vaikų ligoms McGill universitete, Montreal'yje, Kanadoje. Dirba Montral'io vaikų ligoninėje, paauglių skyriuje. Paskaitos tema "Paauglių savivūdybės pradiniai ženklai".



MKS med. sekcijos paskaitininkai — iš k. P.V. Kisielius, D. Bajorūnaitė, L. Sidrys, L. Vaitkus — nuotr. V. Šaulio.

● **Vytautas Pavilaniš**, Skiepams konsultantas Armand-Frappier Institute, Quebec'o universitete, Kanadoje, "Skiepai praeity, dabar ir ateityje".

● **Audrius V. Plioplys**, vaikų neurologijos specialistas Kanadoje, "Monokloniniai antikūniai ir nervų sistema".

● **Antanas G. Razma**, Illinois universitetas, Chicagoje "Suaugusiųjų skiepijimas".

● **Linas A. Sidrys**, Oftalmologas, mikrochirurgas, "Dirbtinio lešiuko įsodinimas".

● **Raimundas A. Strikas**, dirba epideminių ligų tyrinėtoju, CDC, Atlantoj, GA, "AIDS šių dienų sveikatos problema ir visuomenės baimė".

● **Vaidutis Vaitkevičius**, profesorius Wayne valstybiniame universitete, Detroite, Mičigane, "Pažanga vėžio gydyme".

Linas Vaitkus, Kaiser Permanente bendrovė pulmonologas, Klevelande, O. "Pažanga dirbtinio kvėpavimo metoduose".

Kitose sesijose buvo skaitytos paskaitos medicinos temomis, psichiatrijos, psichologijos, imunologijos, genetikos, sveikatos apsaugos ir panašiom temomis.

Medicinos mokslų simpoziumo užbaigai "Apskrito stalo diskusijos" su palyginamai neseniai Lietuvoj medicinos studijas baigusiais gydytojais. Diskusijose dalyvavo **Audrius Paukštys**, **Loreta Mulokienė** (abu baigę Vilniaus universiteto medicinos fakultetą) ir **Dalia Šulaitienė** (baigusi

Kauno Medicinos institutą) ir **Alėnas Pavilaniš** studijas baigęs Š. Amerikos kontinente, bet Lietuvoj praleidęs kurį laiką studentų "pasikeitimų" programoje. Diskusijų moderatorius **Petras V. Kisielius**, diskusijų tema "Medicinos studijos Lietuvoje".

Lietuvoj patekti į medicinos mokyklas didelė konkurencija, daug norinčių mediciną studijuoti, kandidatas turi turėti labai gerus pažymius iš vidurinės mokyklos. Studijos tęsiasi 6 metus. Priešklinikinis kursas pirmieji 3 metai. Sustiprintas anglų kalbos mokymas; iš iškritusiųjų 85% dėl anglų kalbos. Programos ir sistema panaši abiejose institucijose. Vilniaus universitete studentai suskirstomi į grupes: 12 grupių po 12-14 studentų. Kaune daugiau studentų-grupės didesnės (17 gr. po 20 studentų). Dėstomoji kalba lietuvių, kitautčiams jei kalbos neišmokę-paskiriami į specialias grupes. Paskaitos 6 dienas savaitėje, dažnai nuo 8 ryto iki 6 v.v. Kasmet yra politinis kursas, seminarai, egzaminai. Po 6 metų parenkami specialybei, derina su studentų pageidavimu. Valstybiniai egzaminai po 6-to kurso. Internuojant dažni budėjimai; chirurgijoj ir akušerijoj sunkiau. Atlyginimai menki ir iš to dar atskaito. Po internatūros ataskaitos egzaminai. Po to specializacija. Gydytojai daugiau dėmesio kreipiama į profilaktiką. Lietuvos med-mokyklose akademinė drausmė griežtesnė. Praktikoje — greičiau ligonius siunčia į ligonines gydytis, gydytojai mažiau procedūrų atlieka kabinetuose.

Bendrai gydytojų ir visuomenės susidomėjimas paskaitomis ir diskusijomis buvo labai didelis.

V. Šaulys



Stalo diskusijos iš k.
— P.V. Kisielius,
D. Šulaitienė,
A. Pavilaniš,
L. Mulokienė, A.
Paukštys.
Nuotr. V. Šaulio.

ILLINOIS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

Illinois Lietuvių Gydytojų susirinkimas 1986 metų vasario 23 d. Tautiniuose namuose Čikagoje.

Susirinkimą pradėjo ir pavedė draugijos pirmininkas dr. **Mindaugas Vygantas**. Susirinkimo protokolą rašyti pakviestas **V. Šaulys**. Praeito susirinkimą protokolą skaitė V. Šaulys. Protokolas priimtas po poros patikslinimų.

Domas Giedraitis ir Pranas Sutkus, praeitam susirinkime ad hoc komisijos nariai peržiūrėti Ill. Liet. Gyd. nuostatus apie nariais priėmimą draugijon giminingų medikams profesionalų pranešė, veterinarijos gydytojai kitose draugijose kartu veikia. Taip būdavo ir Ill. draugijoj. Nutarta priimti nariais veterinarijos ir kitų medikams artimų profesijų, k.a. farmacininkus ar biologus. Reikėtų patikrinti, kad tas nutarimas nebūtų priešingas ALG Sąjungos nuostatom.

Kultūrinės premijos atgaivinimas. 1985 m. spalio mėn. draugijos susirinkime buvo paskirta komisija iš F. Kauno, K. Pemkaus ir V. Šaulio ištirti tam klausimui. Komisija savo posėdyje rado būtina metinę kultūrinę draugijos premiją atgaivinti, skiriant iš draugijos kasos kasmet \$1000 — kaip buvo daroma keliolika metų praeityje. 1963 m. gegužės mėn. 26 d. visuotinam susirinkime buvo priimtas nuostatas "Kultūros fondas yra speciali Draugijos komisija, kuri rūpinasi lietuviškų reikalų rėmimu. Prašymai paremti lietuviškus visuomeninius reikalus yra pirmiausia komisijos apsvarstomi ir su sprendimu perduodami valdybai. Aukos, nedidesnės kaip 100 dol., paliekamos valdybos nuožiūrai; didesnės aukos reikalingos susirinkimo pritarimo. Solidarumo mokestis kultūros fondo reikalams yra \$10 metams." Nesant kito nutarimo, tas nuostatas mus tebesaisto. Komisija pasiūlė kandidatais premijai 2 asmenis ir Liet.

medicinos istorijos knygos leidimui. K. Pemkus ir V. Šaulys susirinkusius supažindino su pasiūlymais. Susirinkimas nubalsavo premiją skirti LMI. Pirmininkas pažadėjo kartu su nario mokesčio paraginimais išsiųsti priminimus ir sutelkti tūkstantinę.

Š.m. gegužės mėn. nutarta surengti pavasarinį pobūvį. Tikslėsnis laikas ir vieta bus pranešta vėliau.

Dr. Jonas Daugirdas, PLGS pirmininkas, buvo paprašytas painformuoti apie Sąjungos veiklos planus, kur paaiškėjo, kad 1987 m. Sąjunga ruošia 16-tąjį PLGS suvažiavimą Čikagoje. Ta proga bus paminėta Amerikos lietuvių gydytojų organizuotos veiklos deimantinė 75 metų sukaktis. Pirmininkas mano, kad ta proga reikėtų išleisti specialų leidinį arba sukaktuvinį **MEDICINOS** numerį. Jau planuojama suvažiavimo mokslinė ir kultūrinė programa. Suvažiavimas vyks Darbo dienos savaitgaly, rugsėjo mėnesį. Prašė visų, reikalui esant, neatsisakyti pagelbėti.

V. Šaulys, LMI administratorius, buvo paprašytas painformuoti apie knygos padėtį. Knyga paruošta spaudai. Knyga didelė, kapitalinė, turbūt, bus daugiau 700 psl. su 30 psl. santrauka anglų kalba. Spausdina **Draugo** spaustuvė. Visi **raginami knygą užsiprenumeruoti iš anksto**. Pageidaujami **garbės prenumeratoriai ir mecena-tai**. Didesnes sumas skiriant ir čekius rašant "Lithuanian Educational Council of USA, Inc. ir siųsti **Medicinos** adresu. Taip darydami galime gauti mokestinių lengvatų. Taip pat prisiminta apie **Medicinos** žurnalo problemas. Redakcijai reikalingi bendradarbiai. Reikia daugiau žinių iš gydytojų gyvenimo. Žurnalas sunkiai brenda per finansines klampynes. Skaitytojai menkai atsiliepia į paraginimus. Naujas ir pirmas 1986 metų numeris pasirodys birželio mėnesį.



III LGD susirinkimas — vakariėnė

Susirinkime dalyvavo 27 gydytojai. Tuo pačiu metu kitose patalpose vyko ILG draugijos Pagalbinio Moterų vieneto ir jų vedamo stipendijų fondo susirinkimas. Po to visi susirinkom bendrai



Benius Grigaliūnas, Ph.D.

KANADOS LIETUVIŲ MEDIKŲ DRAUGIJA



Kanados LM draugijos valdyba: iš k. pirm. M. Valadka, sekr. R. Karka ir R. Zabieliauskas- kasininkas.

1986 m. gegužės 10-tą dr. **Rimo Karkos** rezidencijoje vyko metinis KLM draugijos susirinkimas. Po kokteilių ir vakarienės turėjome mokslinę paskaitą — „Ausų ligos“.

Valdybos pranešime apie gydytojų draugijos veiklą buvo suminėti individualūs pasireiškimai. Gydytojai be tiesioginių savo pareigų yra gyvai įsijungę į Kanados lietuvių Bendruomenės veiklą.

išklausti ekonomijos dr. **Beniaus Grigaliūno** paskaitos „**Dabartiniai ekonominiai pakeitimai medicinos srityje**“.

Dr. Grigaliūnas dirba Čikagoje ir apylinkėse protestantų vedamose ligoninėse kaip ekonominių reikalų patarėjas. Jis labai gerai susipažinęs su ligoninių ir gydytojų problemomis. Valdžia, norėdama išvengti Medicare ar Medicaide draudimo bankroto, įvedė daug ekonominių apkarpyimų ligoninėms ir gydytojams. Ligoninėms labai sunku prisitaikinti prie suvaržymų. Norėdamos išvengti bankroto, ligoninės pradėjo konkurenciją su kitom ligoninėm, vyksta varžybos dėl pacientų. Pradėjo mažinti personalą, apkrauna ekstra darbais personalą, naudoja taupymo priemones, užpirkdami vaistus, įrankius ir kt. Kai kurios ligoninių grupės organizuoja savo gamyklas maistui, instrumentams ir pn. Ligos draudimo bendrovės atsisako mokėti pilną mokesį už gydymą. Daug chirurgijos atliekama ambulatoriniai, kad būtų sumažinta hospitalizacija ir t.t.

Po paskaitos sekė nuotaikinga vakarienė.

V.Š.

Vasario mėnesį įvyko Caledon slidinėjimo klube iškykla, kur gydytojai su šeimomis dalyvavo ir pasidžiaugė žiemos sporto malonumais. Skaitlinga Toronto lietuvių gydytojų grupė dalyvavo LAMA seminare Banff'e, didinguose Kanados kalnuose.

Valdybai, susidedančiai iš dr-ų **Rimo Karkos**, **Miko Valatkos** ir **Raimondo Zabieliausko**, pareikšta nuoširdi padėka už jų gerą veiklą. Paprašyti pratęsti savo kadenciją, sutiko tam pačiam sąstatae pasilikti dar dvejus metus.

A.P.



Kanados LM draugijos buvusieji pirmininkai: iš d. dr-ai V. Kvedaras, A. Pacevičius, M. Arštikaitytė-Uleckienė, J. Sungaila ir dabartinis M. Valadka.

NEW YORK LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

1985 m. lapkričio 10 d. Niujorko lietuvių gydytojų draugijos narių būrys Giedraičių namuose, Northporte, susirinko metiniam pasitarimui. Draugijai priklauso ne tik Niujorko, bet ir visos Naujosios Anglijos bei viso Amerikos Rytų pakraščio valstijose gyvenę gydytojai, kai kurie nutolę daugiau 300 mylių nuo Niujorko. Iš kelių dešimčių narių dalyvavo septyniolika.

Susirinkimui vadovavo ilgametis draugijos pirmininkas dr. V. Avižonis. Susirinkimas pradėtas pagerbimu prisiminimu šiais metais mirusio nario dr. Vl. Ingelevičiaus. Tuoj po to buvo pristatytas naujai draugijon įstojęs narys dr. Jonas Gintautas, kuris yra Amerikos valdžios įvairių komisijų, sveikatos ir medicinos reikalais narys, pasireiškias ne tik pranešimais sveikata besirūpinančių institucijų ir organizacijų pasitarimuose ir suvažiavimuose, bet ir spaudoje, daugiausiai anglų kalba. Jis visų susirinkusių nuoširdžiai priimtas draugijon nariu.



Liet. gyd. Niujorko draugijos narių dalis diskusijose prie apvalių stalų, lapk. 10 d. susirinkime, Giedraičių namuose. Iš kair.: dr. P. Bagdas, dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė, dr. V. Avižonis, dr. O. Vilpišauskienė, dr. L. Giedraitienė, dr. B. Jankauskas, dr. A. Skripkutė, dr. A. Matulaitienė, dr. J. Kriaučiūnas, dr. R. Šnipas, dr. R. Jauniškienė ir dr. J. Gintautas.

Sekretorės dr. K. Paprockaitės - Šimaitienės perskaitytas praėjusio metinio susirinkimo protokolas — priimtas. Išdininkė dr. J. Giedraitienė pranešė, kad draugijos nariai mokesčius sumoka laiku, kad išde liko 819 dolerių, jau visas metų eigoje susidariusias išlaidas apmokėjus. Dr. Avižonis pridėjo, kad Pasaulio lietuvių gydytojų valdyba ir **Medicinos** žurnalo administracija išdininkę dr.

Giedraitienę stato pavyzdžiu kitoms draugijoms, nes ji laiku ir tiksliai atsiskaito. Susirinkusieji išdininkę pagerbė plojimu.

Iš turimos išde sumos draugijos nariai paskyrė 300 dolerių Lietuvių Tautos fondui. Apie fondo veiklą trumpai pranešė valdybos pirmininkas J. Giedraitis, ypač kad reikėjo atremti užmetimą, jog fondo per VLIKą išleistoji 60 tūkstančių sumą Jaunimo žygiui Baltijos jūra paremti neatnešė matomos naudos. Jis pasakė, kad žygiu pasiekta pinigais nenuperkama nauda: pagarsinamas Pabaltijo valstybių ir Lietuvos pavergimas ir ten vykdoma priespauda ir genocidas. Laisvojo pasaulio spauda ir kitos komunikacijos priemonės, ypač Europos kraštų, šį darbą atliko. Vienas šimtas dolerių paskirtas Alkos archyvu-muziejui Putname, kai dr. J. Kriaučiūnas, Alkos vadovybės narys, pranešė apie Medicinos skyriaus steigimą Alkoje. Tuo pačiu kai kurie gydytojai pažadėjo skyriui atiduoti dar iš Lietuvos atsivežtus mediciniskus daiktus ir dalykus, eksponatai.

Sekė pokalbis, vadovaujant dr. R. Šnipui, apie nežmoniška aukštus praktikuojantiems medikams apdraudos mokesčius. To priežastis teismų nuosprendžiai milijoniniais atlyginimais besiskundžiantiems ar gydymu nepatenkintiems, daugeliu atvejų be reikiamo pagrindo, nes sprendžiami medicinos reikaluose nenusimanančių prisiekususiųjų. O iš tų milijoninių sumų didžioji dalis tenka advokatams, kurie beveik ir teismus valdo. Taip pat paliesta ir medicinos komercilizacija: ligoninės, laboratorijos, klinikos naudojasi sergančiuoju gauti kuo didesnį pelną, versdamos gydytoją daryti daug ką nereikalinga. Iš kitos pusės, sveikatos apdraudos kompanijos (ir Medicare su



Liet. gyd. Niujorko draugijos susirinkimo prezidiumas: dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė skaito protokolą, pirm. dr. V. Avižonis, dr. Giedraitienė, ir dr. A. Matulaitienė.

Medicaid), saugodamos lėšas, verčia gydytoją teikti kuo mažiausią pagalbą, tuo sudarydamos gydytojui daug sunkenybių. Draugijos ir daug lietuvių gydytojų kėlė ir kelia prieš šias negeroves balsą, bet niekas j tai nekreipia dėmesio. Tačiau lietuviai gydytojais kels tas negeroves ir toliau.

Sekantį draugijos susirinkimą nutarta šaukti pavasaryje kur nors Niujorke, gal ir Kultūros Židinyje.

Draugijos valdyba, kelių narių pasiūlymu, o ir pasiūlytiems sutikus, palikta ta pati: dr. V. Avižonis pirmininku, dr. R. Šnipas vicepirm., dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė sekretore, dr. L. Giedraitienė išdininke ir dr. B. Jankauskas nariu. Revezijos komisija taip pat palikta ta pati: dr. Žemaitienė ir dr. A. Goeldnerienė.

Vėl iškeltas reikalas paminklu įamžinti prof. dr. Praną Gudavičių, bet reikalas atidėtas, kol paaikšės jo dukros noras ir palikimo reikalai.

Primintas reikalas gydytojams remti straipsniais ir gydytojų veiklos visuomeninėje veikloje, rašyti bent sveikatos reikalais į populiarią spaudą, nes ligi šiol tai daro tik nedidelis gydytojų skaičius.

Susirinkusieji pasiuntė sveikinimų ir geriausių linkėjimų korteles su visų parašais: veteranui dr. A. Matukui, kurs susirinkiman negalėjo atvykti dėl silpnos sveikatos, ir sergančiai dr. J. Urbanavičiūtei bei sveikstančiam dr. A. Narvydui.

Susirinkimas pradėtas vėluojant, nes reikėjo laukti iš toliau atvykstančių, šeimnininkai jau atvykusius vaišino, o po susirinkimo posėdžių visi buvo pavaišinti ir pabendravo. Ačiū šeimnininkams dr. L. ir J. Giedraičiams už susirinkusiųjų globą ir vaišinimą. Padėka ir susirinkusiems, nes kai kuriems reikėjo keliauti daugiau 250 mylių tik atvykti.

Kiek daug būtų galima padaryti, jei visi lietuviai gydytojais lietuviškoje veikloje dalyvautų!

NAUJAS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS NARYS

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos Niujorko draugija praturtėjo nauju nariu. Tas narys yra daktaras Jonas Gintautas.

Dr. Gintautas apie save pateikė tokias žinias: "Gimiau Ariogaloje. Gimnaziją (high school) baigiau Gruzdžiuose. Mediciną studijavau Vilniaus universitete, bet pabaigiau Piragovo universitete, Maskvoje, 1967 m. Tais pat metais atvykau į Čikagą. Studijavau Northwestern universitete



Dr. Jonas Gintautas, naujas Niujorko liet. gydyt. draugijos narys, susikaupęs klauso pranešimų.

Neurologijos mokslo skyriuje ir gavau Filosofijos daktaro laipsnį. Negalėdamas gauti iš Maskvos universiteto medicinos baigimo diplomo, vykau į Meksiką ir studijavau mediciną nuo pirmo semestro ir 1974 m. Juary universitete studijas baigiau. Profesoriavau Čikagos ir Teksas bei kituose universitetuose ir dariau mokslinius tyrimus. Dabartiniu metu esu direktorius Basic of Clinical Research, Brookdale Medical Center, Brukline, N.Y., ir neurologijos profesorius Downstate Medical Center, Brukline, N.Y. Anglų kalba paskelbiau mokslinių straipsnių, kurie tilpo neuro-psichologijos, neuropatologijos ir kituose moksliniuose žurnaluose. Su paskaitomis iš savo tyrimų esu siunčiamas į mokslininkų suvažiavimus, vykstančius bet kur pasaulyje, ką tik grįžau iš Japonijos."

"Esu narys kelių mokslinių organizacijų, esu įtrauktas į "Who is who" South ir South-North America, kur įrašyta tik 2000 pasižymėjusių amerikiečių, ir į 5000 skaičių pasaulio intelektualų, Cambridge universiteto, Anglijoje, išleistame vadove."

"Nuo 1982 m. esu prezidento R. Reagano paskirtas Moksliniams reikalams komisijos nariu".

"Esu vedęs. Žmona yra paskutinio kurso medicinos studentė Meksikos universitete. Šeimoje turime 13-metę dukterį ir 4-metį sūnų".

"Mėgstu medžioti, žvejoti, piešti, drožinėti ir keliauti su kuprine ant nugaros bei grožėtis gamta".

Lietuviai Niujorko draugijos gydytojais, o nesuklysiu pasakęs, ir visi lietuviai gydytojais džiaugiamės turėdami tarptautinio masto ir garso narį ir linkime jam ir jo šeimai geriausios sėkmės.

Dr. Juozas Kriaučiūnas

NYLGD PERRINKTA VALDYBA. Keletos narių pasiūlymu, ir pasiūlytiems sutikus, valdyba liko ta pati: Pirm. **V. Avizonis**, **R. Šnipas** — vicepirm., **K. Paprockaitė-Šimaitienė** — sekretorė, **L. Giedraitienė** — išdininkė ir **B. Jankauskas** — nariu. Revizijos komisija irgi liko ta pati dr-ės **Žemaitienė** ir **A. Goeldnerienė**.

Laiškas iš Ohio. . .

Labai džiaugėmės, kad gražiai ir darbingai praėjo Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos suvažiavimas, ir su ramia sąžine skirstėmės vasaros atostogų.

Ir štai nepajutom — vasara praėjo. Pasidalinti įspūdžiais ir pasitikti rudenį OLG draugijos valdyba surengė subuvimą-gegužinę daktaro Juozo ir Birutės Skrinškų sodyboje prie Erie ežero. Visų maloniam nustebimui jaunų, čia baigusių mokslus, kolegų susirinko daugiau negu bet kada. Čia maudėmės ir vandens slidėm važinėjom jaunieji, jų jaunos šeimos ir vyresnieji. Buvo malonu pasidžiaugti jaunų medikų priaugliu.

Klevelande šiuo metu iš jaunesnių gydytojų ir dantų gydytojų yra **V. Čeičys** (augina dukrą ir sūnų), **Algis Skrinška**, **Rūta Skrinškaitė**, **Vaitkus**, **D. Gaižutytė-Stankienė**, **Marius Laniauskas** (trijų sūnų ir dukters tėvas), **Dainius**, **Roma**, **Gintaras Degesiai**. Gražus skaičius klevelandiečių studijuo-



Ohio LG draugijos valdyba: iš k. **V. Mauritis** — išd., **G. Matienė** — **Dainius Degesys** — pirm., **J. Šonta** — vicepirm. ir priekyje **Danielius Degesys** narys.

Medicina, Nr. 1 (67) 1986



1985 m. metinio susirinkime: **M. Lenkauskienė**, 1985 m. OLG 1985 m. premijos laureatas prof. **R. Šilbajoris**, **Milda Šilbajorienė**, **E. Lenkauskas**.

ja ar baigia medicinos mokslus. Šiuo metu medicinos mokyklose mokosi **Kazlauskaitė**, **Vida Kašubaitė**, **Sigutė Lenkauskaitė**. **Algis Valaitis** šiemet baigia odontologijos mokslus. Yra ir daugiau, bet kur tu juos visus sugaudysi.

Rudenį OLG draugijos metinį suvažiavimą draugijos valdyba ruošė rugsėjo mėnesio 28 dieną, kurio metu buvo įteikta 29-toji draugijos kultūrinė metinė premija. Premija šiais metais atiteko profesorius **dr. Rimvydui Šilbajoriui** (apie šį įvykį jau buvo minėta Medicinos praeitame numeryje). Susirinkimas išrinko ateinantiems dvejiems metams valdybą iš šių kolegų: **dr. Dainiaus Degesio**, **dr. Juozo Šontos**, **dr. Giedrės**



OLGD pirm. **dr. Dainius Degesys** "susirūpinęs draugijos bėdomis."



Besiruošiant PLGS suvažiavimui 1985 m. posėdžiauja valdybos: iš k. A. Aželis, J. Šonta, A. Maurutienė, viešnia D. Degesys, R. Jasinevičiūtė-Degesienė, V. Maurutis ir Stankaitis.

Matienės, dr. Vytauto Mauručio ir dr. Danieliaus Degesio. Netrukus daktaro **Jono Stankaičio** kabinete „senoji“ valdyba perdavė pareigas „naujamajai“ valdybai, o šie pasiskirstė taip: pirmininkas — Dainius Degesys, vicepirmininkas — Juozas Šonta, sekretorius — Giedrė Matienė, išdininkas — Vytautas Maurutis ir narys — Danielius Degesys. Valdyba jau buvo susirinkus du kartu. Vienas susirinkimas sausio 26 dieną įvyko pas Romą ir Dainių Degesius ir antras — vaišingose daktaro Vytauto ir Aldonos Mauručių namuose balandžio 6 dieną. Jei viskas klosis palankiai, tai 1986 metais rugsėjo 17 dieną bus suruoštas susirinkimas gegužinė. Metinis draugijos suvažiavimas ir kultūrinės 30-tosios premijos įteikimas numatytas spalio mėnesio 18 dieną Klevelande, Lietuvių Namuose.

Yra ir ne taip jau malonių naujienų. Šiais ir praėjusiais metais buvo sunegalavę keli daktarai. Dr. Edmundas Juodėnas neseniai pergyveno operaciją, bet jau sveiksta ir šiomis dienomis grįžta iš Klevelando klinikų namo. Yra ir liūdny žinių. Roma Čepulienė prarado tėvelį — mirė ponios Puškorienės tėvas; mirė Birutės Juodėnienės ir Birutės Skrinskienės motinos; prarado brolių Aldona Maurutienė, mirė ir daktaro Juliaus Abraičio žmona. Užuojauta jiems, liūdna, bet tai gyvenimo tikrovė.

Dar kai kas iš linksmesnių įvykių.

Klevelandiečiai, atrodo, „myli“ žiemą. Štai net trys žiemos iškylos šiais metais. Vieni važiavo į žiemos LAMA suvažiavimą, kiti į Kolorado kalnus, daktaro Juozo ir Birutės Skrinskų žiemovietėn slidinėti. Iš visų žieminių kelionių dalyviai grįžo

gerai nusiteikę ir kaulų nesulaužę... Galvoja kitąmet jau ir gausesnį būrį slidinėtojų prikaltinti tokiom iškylom.

Kai kas ir „bėga“ iš Ohio. Daktaras Gintaras Degesys su jauna šeima pasiilgo šiltesnio klimato ir išsikelia į saulėtą Floridą. Kiti jaunesnieji klevelandiečiai gydytojai nė nesirengia grįžti namo, prisilaiko Bostono, New Yorko, Philadelphiajos, Pitsburgo. Svarsto apie keliones kitur ir „nunokę“ kolegos, bet viešai dar neprisipažįsta.

Tai tiek...

Roma Degesienė



„Karalienė“ — akvarelė.

ILLINOIS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS PAGALBINIS MOTERŲ VIENETAS

Illinois Lietuvių gydytojų ir Pagalbinio moterų vieneto susirinkimas įvyko 1986 m. vasario mėn. 23 d. Lietuvių tautiniuose namuose Chicagoje. Kaip ankstyvesniuose, taip ir šiame susirinkime dalyvavo virš 50 narių. Šis skaičius Chicagoje yra patenkinamas žinant, kad daug gyvena priemiesčiuose.

Pagalbinis moterų vienetas turėjo savo atskirą susirinkimą.

Pirm. Irena Pemkienė padėjo narėms už nuoširdų dalyvavimą ir veiklos rėmimą. Sveikino nares, kurios aktyviai reiškėsi ir už vieneto veiklos ribų. Paties vieneto tikslas pagalbėti gydytojų draugijai organizuojant į savo eiles priaugančią kartą. Tenka pasigerėti, nes jų skaičius sparčiai auga.



ILG draugijos Pagalbinio Moterų vieneto susirinkimas 23.II.'86

Sekr. V. Kaunienės perskaitytas 1985 m. spalio mėn. susirinkimo protokolas vienbalsiai priimtas. **Izd. Gr. Vižinienė** pasidžiaugė izdo stoviu, iš kurio didesnę sumą paskyrė mūsų stipendijų fondui. Stipendijų fondo **pirm. A. Sutkuvienė** džiaugėsi gauta suma, Kalėdų sveikinimo proga surinktomis aukomis, kurios įgalins paremti mūsų narių šeimų studijuojančius studentus.

Dr. A. Vygantienė su pakilia nuotaika pasakojo apie Kalėdų eglutės šventės pasisekimą. Jai daug talkino narės: **V. Gleveckienė, G. Vižinienė, V. Paulienė, D. Pakalniškienė** ir **Jucienė**, o programą paruošė **p. Bogutienė**. Linkėtina joms ir vėl 1986 m. gruodžio mėn. Kalėdų eglutės šventę suruošti, aišku, išsinuomuoiant didesnes patalpas.

Medicina, Nr. 1 (67) 1986

Peržvelgus mūsų metų veiklą, tenka pasidžiaugti, kad 1985 m. spalio mėn. susirinkimas, 1985 m. gruodžio mėn. Kalėdų eglutės šventė ir 1986 m. vasario mėn. susirinkimas (kurie visi puikiai pavyko) teikia inspiracijos tolimesnei veiklai. Užtat 1986 m. gegužės mėn. numatomas gydytojų pavasario balius.

Po savo susirinkimo jungėmės kartu su gyd. draugija išklausti **dr. Beniaus Grigaliūno** paskaitos „Dabartinės medicinos ekonomijos padėtis“. Jis labai aiškiai, gyvai, įdomiai išdėstė gydytojų, ligoninių, med. centrų ir apdraudų stovį, ypač HMO, kuris Illinois valstijoje sparčiai plečiasi.

Pasistiprinus gardžia vakariene (paruošta tautinių namų šeiminkės) dar ilgai buvom keliami klausimai į kuriuos dr. B. Grigaliūnas atsakinėjo.

Irena

Kompozitorės Giedros Gudauskienės kūrinių koncertas

Penktasis Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas įvyko 1985 m. lapkr. mėn. 27 iki gruodžio mėn. 1 d. Chicago, Illinois.

Simpoziumo metu vienas iš svarbesnių renginių buvo Literatūros ir muzikos vakaras, kurį suruošė Aldona Grinienė. Pirmoji dalis buvo literatūros premijų įteikimas, o antroji dalis buvo kompozitorės Giedros Gudauskienės kūrinių koncertas.



Iš k. komp. G Gudauskienė, A. Grinienė, R. Apeikytė, M. Motekaitis. Literatūros ir muzikos vakare.

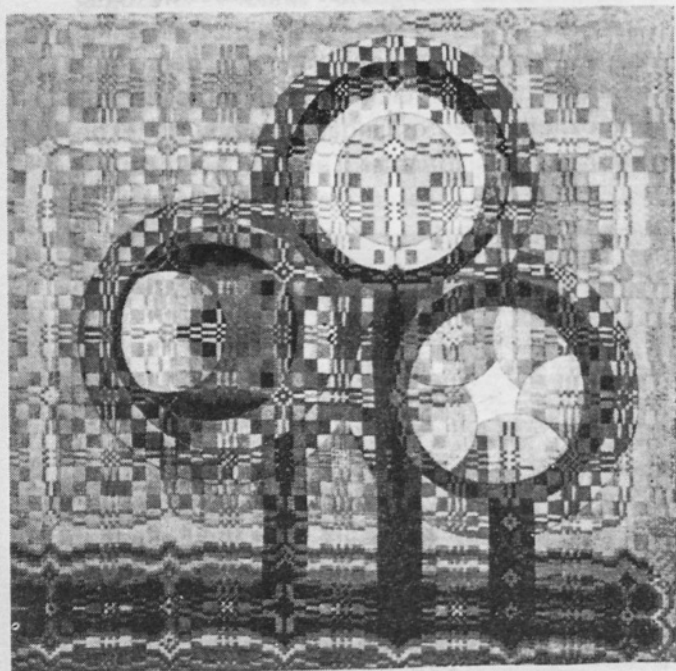
Programą atliko pianistai Raimonda Apeikytė ir Manigirdas Motekeaitis. Koncertas puikiai pavyko, ir publika buvo sužavėta komp. G. Gudauskienės kūryba. Vakarą pravedė Aldona Grinienė. Po koncerto komp. G. Gudauskienė tarė žodį ir pranešė, kad jos sukurtą Suita — Vilniaus Prisiminimai yra dedikuota dr. Albinai Prunskienei. Kūrinių Suktinis — Variacijos dviem fortepijonam kompozitorė dedikavo Aldonai Grinieni.

Komp. Giedra Gudauskienė su vyru dr. Juozu Gudausku gyvena Los Angeles, Ca., o dr. Gedas ir Aldona Griniai gyvena Flossmoor, Illinois.

„Žvilgsnis į save“ parodoje

Beveik kiekvienas „Medicinos“ žurnalo numeris yra puošiamas dailininkų kūriniais. Turime nemaža savų dailininkų — gydytojų ar jų šeimoms tarpe. Žurnalas netik viršeliai bet jo puslapiai galėtų būti gausesni mūsų dailininkų kūriniais.

Šių metų balandžio mėnesį Čikagoje, Čiurlionio galerijoje vyko 15 metų sukaktvinė Lietuvių Moterų dailininkų Amerikoje paroda „Žvilgsnis į save“. Dalyvavo 23 dailininkės su 58 kūriniais, tarpe jų 5 iš gydytojų šeimų: Dalia Aleknienė, Marija Ambrozaitienė, Vanda Balukienė, Marija Meškauskaitė-Gaižutienė ir Ada Sutkuvienė. Jos



Balukienė, Vanda. Trys mano metų laikai: vasara (Oil on linen)

jau ir prieš tai mums savo kūriniais buvo pažįstamos — jų kūrinių nuotraukų matėme žurnale. Ateity bandysime supažindinti su didesniu skaičium dailininkų iš gydytojų šeimų.

Šį kartą „Žvilgsnis į save“ parodoje matėme **Dalios Rėklytės-Aleknienės** kiauto serija — „Šeimos portretas“ (etching, intaglio) ir celebration serija — „Autoportretas“, 1986 (ofortas-etching). **Marytės Ambrozaitienės** iš „Šešėlių ir refleksijų“ serijos-foto kolažas „Gyvenimas — kortų žaidimas“, „Nakties veidrodžiai“ ir „Vidurdienio atspindžiai“. **Vandos Balukienės** „Trys mano metų laikai“ — aliejus: „Pavasaris“, „Vasara“ ir „Ruduo“. **Marijos Meškauskaitės-Gaižutienės** „Kalnų upelis I“ ir „Kalnų upelis II“ — molinės vazos ir „leškant“ — keramikos skulptūra. **Ados Sutkuvienės** „Išsisėmiau, išsibarsčiau...“ — sepija; „Svetimame rojuje“ — siūlų dekoratyvinė aplikacija, akrilika ir „Karalienė“ — akvarelė.

Kiekvienas iš kūrinių bent vienu aspektu parodo pagrindinį parodos motto „Žvilgsnis į save“ mintį.



Aleknienė, Dalia — Kiauto serija-portretas (etching and intaglio)

Iš Ohio Lietuvių Gydytojų Moterų Pagelbinio vieneto gyvenimo

Naujajai dvejų metų kadencijai sutiko valdybon įeiti ponios **Birutė Skriškienė** ir **Vanda Gruzdienė**. Kol kas mūsų moterų pasaulyje ypa-

PLGS ir ALGS XVI-jo Suvažiavimo, įvykusio Cleveland, Ohio 1985 m. gegužės mėn. 25-26 dienomis, nutarimai:

1. Suvažiavimo dalyviai protestuoja prieš okupuotoje Lietuvoje naudojamą prievartą, uždarančią lietuviams psichiatrines ligonines ir jų kankinimą.
Kolegoms gydytojams okupuotoje Lietuvoje linkime išvermės nenormaliose sąlygose rūpinantis lietuvių tautos sveikatingumu.
2. Lietuvių Gydytojų Draugijos raginamos kviesti naujai baigusius lietuvių kilmės gydytojus-jas ir dantų gydytojus-jas įsijungti į Lietuvių Gydytojų Draugijų veiklą.
3. Suvažiavimas ragina lietuvių gydytojus aktyviai įsijungti į išėvijos lietuvių kultūros puoselėjimą.
4. Suvažiavimas dėkoja „Lietuvos Medicinos istorijos“ redaktoriui dr. J. Meškauskui už ilgų metų darbą, paruošiant „Medicinos istoriją“. Dėkoja „Medicinos istorijos“ redakciniam kolektyvui už atliktus darbus ir ragina visus gydytojus aktyviai prisidėti prie „Medicinos istorijos“ knygos realizavimo ir jos platinimo.

tingo nieko neįvyko. Džiaugiamės galėdamos talkininkauti OLG draugijos valdybos paruošimuose. Atrodo, kad platesnis pasireiškimas mums kaip ir neįmanomas. Asmeninės kasdieninės pareigos ir visokie rūpestėliai vis daugiau užima laiko. Lėtėjama. Tiesa, kai kurios reiškiames ir daugiau. Štai visus džiugina, kad ir neklevelandietės, bet lietuvių, gydytojų žmonos, įsijungimas į šio krašto politinį gyvenimą. **Dalia Bobelienė**, kaip šių metų vasario mėnesio 27 dienos St. Petersburg Evening Independent ir tos pat dienos St. Petersburg Times laikraščių laidoje buvo pažymėta, tapo paskirta į Prezidento Reagano taip vadinamą *Commission for Preservation of American Heritage Abroad*. Ši nauja institucija, įsteigta 1985 metais tikslu surasti, surašyti paminklus, istorinius pastatus ir t.t., esančius už Jungtinių Amerikos Valstybių ribų, ir kurie rišasi su U.S.A. piliečiais, ypač kilusiais iš Rytinės ir Vidurinės Europos, ir ypatingai tuos paminklus, kurie yra pavojuje išnykti.

Regina Ramanauskienė, dr. Vlado Ramanausko našlė, neseniai lankėsi Tolimuose Rytuose, Hong Konge, o grįždama aplankė ir savo sūnų advokatą Jurgį Ramoną Vašingtonė.

5. Suvažiavimas nutarė tęsti ir toliau žiemos ir vasaros gydytojų profesinius seminarus ir ragina gydytojus juose gausiai dalyvauti.
6. Suvažiavimas dėkoja „Medicinos“ žurnalo redakciniam kolektyvui už žurnalo redagavimą ir prašo toliau jį redaguoti.
7. Suvažiavimas dėkoja PLGS ir ALGS Valdybai ir visoms komisijoms už atliktus darbus ir Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai už šio suvažiavimo globą.
8. Suvažiavimas įgalioja PLGS-os Valdybą padėkoti JAV Prezidentui ir visiems sveikinusiems šį suvažiavimą.

Perskaitytos rezoliucijos priimtos vienbalsiai.

Dr. V. Šaulys iškėlė klausimą, liečiantį didelį skaičių lietuvių gydytojų, gyvenančių Floridoje, kurie neturi savo oficialios draugijos. Suvažiavimas įgalioja dr. Mildą Budrienę įsteigti Floridoje lietuvių gydytojų draugiją.

Suvažiavimo posėdis baigtas.

Posėdyje dalyvavo 30 suvažiavimo dalyvių.

Dainius Degesys, D.D.S.

PLGS-gos Valdybos Sekretorius-Iždininkas

Dr. Vytoldas ir Vanda Gruzdziai šiomis dienomis važiuoja į Albuquerque, New Mexico trumpom atostogom. Sako, ten saugiau negu kitur. . .

Dr. Rimas Maurukas neseniai vedė. Tėveliai Dalia ir Jonas Maurukai grįžo kuriam laikui į Klevelandą ir žada draugus supažindinti su jaunamarte. . .

Daktaras **Antanas ir Vladė Butkai** neseniai tapo antrą kartą „seneliais“. Tapo apdovanoti antra anukėle. Dr. Antanas šiomis dienomis išskrido į Lietuvą ir žada gana ilgokai pavišėti Europoje.

Roma ir Danielius Degesiai (vyresnieji) lankėsi gruodžio mėnesį Floridoje. Aplankė prietelius, gimines, kolegas Sarasotoje, Palm Harboure, Juno Beach pakrantėje. Pasidžiaugė St. Petersburgo saule, dalyvavo VLIKo suvažiavime ir ta pačia proga daktaras Degesys skaitė paskaitą Peterburgo Lietuvių Tautininkų susirinkime.

Daktaras Henrikas Brazaitis, palikęs aktyvią medicinos praktiką, dabar energinai darbuojasi Klevelando Lietuvių Sodybos baruose.

Daktaras Vytautas Maurutis, be medicinos, atrodo, domisi ir komercija. Šiuo metu dalyvauja naujoje Klevelando taupymo lietuviškoje institucijoje, būtent Taupoje, kuri sėkmingai patarnauja lietuviams skolinimosi ir taupymo reikaluose.



GAJA ATEITININKŲ MEDIKŲ KORPORACIJA

LITHUANIAN CATHOLIC PHYSICIANS' ASSOCIATION

Laike paskutinių trejų metų į Gajos korp. buvo priimti 24 nauji jauni korporantai ir korporantės. Jaunimas neleidžia ilsėtis, veikimas vyksta. Prieš pat Kalėdas įvykusiame Gajos korp. susirinkime programos vedėjas dr. A. G. Razma suorganizavo simpoziumą, kur buvo diskutuojami medicinos etikos ir moralės klausimai. Simpoziumui moderavo **dr. A. G. Razma**, o nariais buvo **kun. V. Rimšelis, dr. D. Lapkus** ir **adv. R. Domanskis**. Buvo paliesta visa eilė šių dienų medicinos mokslo ir medicinos praktikos problemų naujos technologijos fone. Dr. K. Ambrozaitis susumavo valdybos ir korporacijos veiklą, dr. A. Šaulytė referavo išdostovį. Dr. D. Saliklytė pranešė apie korp. vėliavą, narius ir kitus einamuosius reikalus. Vyko gyvos diskusijos.



Kalėdinio Gajos korp. susimo simpoziumo prelegentai: dr.-ai A.G. Razma — moderatorius, kun. V. Rimšelis, D. Lapkus ir adv. Domanskis.



Dalis velykinio GAJOS korp. susirinkimo dalyvių



„Gajos“ valdybos stalas: dr. D. Saliklytė, dr. P. Kisielius, dr. A. Šaulytė, J. Polikaitis, dr. K. Ambrozaitis, kun. Garšva ir dr. J. Meškauskas.

Velykiniame Gajos korp. susirinkime įprasto simpoziumo nebuvo. Susirinkimas praėjo susikau-pimo ženkle, kurį pravedė **kun. P. Garšva**. Buvo pakviestas Fed. vadas **J. Polikaitis**, kuris plačiai pranešė apie šiuo metu vykdomas at-kų programas ir išsamiai pristatė šios vasaros studijų savaitės programą Dainavoje. Tikrai viliojanti programa, suvažiuos daug inteligentiškų pajėgų. Ten dalyvaus ir daugelis Gajos narių su šeimomis. Iš valdybos pranešimų paaiškėjo, kad ir šiais metais bus paskirta Gajos premija rašančiam tautiniais ir religiniais klausimais. Laike šių metų valdyba numato sušaukti keturis susirinkimus bei parengimus, sušelpiti kolegos už Amerikos ribų.

Pranešimus padarė ir nominacijų komisija, susidedanti iš dr. P. Kisielius ir dr. K. Rimkaus. Vyko naujos valdybos rinkimai, į kurią buvo išrinkti **dr. Jonas Prunskis, dr. Augusta Šaulytė, dr. Antanas G. Razma, Jr., Loreta Stončiūtė ir dr. Kazys Ambrozaitis**. Naujoji valdyba užsimojusi užbaigti „Gajos“ korp! kambario įrengimą At-kų namuose.

Saulius Jankauskas, MD šių metų liepos mėn. iš Detroito ruošiasi persikelti į Čikagą. Tuo pačiu pasitrauks iš Dainavos stovyklos tarybos, kurioje ilgesnį laiką atstovavo Gajai.

Nauji nariai: medicinos, odontologijos, farmacijos ir veterinarijos studentai ir gydytojai, norintieji įstoti į Gajos korp., kreipiasi į dr. J. Prunskį. Manoma, kad rugpjūčio mėn. bus naujų korporantų pakėlimo iškilmės Toronte.

KRONIKA

● **Dr. Antanas Stepanas**, endokrinologas, gyv. Garran, Australijoje, 1985 m. vasarą keletą mėnesių praleido Europoje, lankydamas ligoninių endokrinologijos skyrius. Dr. Stepanui rūpi ir lietuviški reikalai. Jis yra Australijos LB krašto tarybos vicepirmininkas ir LB Kanberos apylinkės valdybos pirmininkas.

● **Dr. Petro Kisieliaus namuose**, Cicero, Ill., 1985 m. lapkričio mėn. susirinko teatro mėgėjų būrelis ir įsteigė lietuvių teatrą, kuriam davė vardą Vaidilutė. Teatro mėgėjų būrelio pirmininku sutiko būti dr. P. Kisielius. Nutarė statyti J. Grušo dramą "Gintarinė vila".

● **Dr. Jonas Valaitis ir dr. Vytautas Dargis** yra ALTos valdybos nariai: dr. Valaitis pirmininko pavaduotojas, o dr. Dargis protokolų sekretorius.

● **Dr. Benius Vingilis**, gyv. Mount Pritchard, N.S.W. Australijoje, yra pirmininkas LB spaudbos draugijos, kuri dabar leidžia Australijos lietuvių savaitraštį "Mūsų Pastogė".

● **Dr. Edmundas Vižinas** skaitė paskaitą apie AIDS ligą 1985 m. lapkričio 20 d. Dainos restorano salėje. Paskaitą ruošė LB Socialinių reikalų tarybos Chicagos skyrius.

● **Dr. Vytautas Majauskas** skaitė paskaitą apie artritus 1985 m. lapkričio 19 d. Prince of Peace parapijos salėje, Ormond Beach, Fl. Paskaitą ruošė Lietuvių klubo valdyba. Klausytojų buvo apie 70.

● **Dr. Vida Brizgytė-Cordava** gyvena ir dirba San Diego, Calif. Vienos savaitės atostogas praleido Chicagoje.

● **A.a. dr. Alinos Lipskienės** vienerių metų mirties sukaktis buvo paminėta lapkričio 30 d. Chicagoje. Po pamaldų Tėvų Jėzuitų koplyčioje buvo pašventintas prie jos kapo paminklas Lietuvių šv. Kazimiero kapinėse.

● **Dr. Petras Kisielius** kalbėjo apie a.a. rašytoją Aloyzą Baroną jo penkerių metų mirties sukakties prisiminime, kuris buvo 1985 m. lapkričio 24 d. Šv. Antano parapijos salėje, Cicero, Ill.

● **Dr. Petronelė Leimonaitė-Totoraitienė**, dantų gydytoja, po II-jo Pasaulinio karo iš Vokietijos emigravo į Kolombiją, kur daug metų gyveno ir dirbo savo profesijoje. 1984 metų rudenį atvyko į JAV. Dabar gyvena Putnam, Ct.

● **Dr. Algirdas ir dr. Genovaitė Maciūnai**, gyv. Chicagoje, pasižymi ypatingu dosnumu lietuvių šalpai. 1985 metų rudens vajaus proga jie įteikė Balfui didelę auką.

● **Dr. Algis Paulius**, chirurgas-ortopedas, gyv. Elgin, Ill., lituanistinėms mokykloms ir lietuvių jaunimo organizacijoms paremti jau daug metų organizavo Užgavėnių karnavalą. 1986 metų Užgavėnių karnavalas buvo vasario 1 dieną Jaunimo centre, Chicagoje.

● **Dr. Jonas Adomavičius**, gyv. Chicagoje, kalbėjo apie širdies sveikatą kultūrinėje popietėje, kuri buvo gruodžio 22 d. Tautiniuose namuose Chicagoje. Kultūrinę popietę ruošė Liet. Tautinės sąjungos Chicagos skyrius.

● **Dr. Mindaugas ir Austė Vygantai**, gyv. East Winnetka, Ill. yra dosnūs aukotojai. Jie vėl paaukojo 1000 dol. Dainavos stovyklai.

● **Dr. Bronės Balčiūnienės ir dr. Stasės Škėrienės** motina a.a. Antanina Vedeckienė, netoli 104 metų amžiaus, mirė 1986 m. sausio 30 d. Matulaičio namuose Putmane, Ct. ir palaidota Putnamo seselių kapinėse.

● **Dr. Vytautas Pavilaniš**, gyv. Westmont, Que., Kanadoje, 1986 m. sausio 28 d. per anglišką CJAD radijo stotį kalbėjo apie gripo ligą ir atsakinėjo į klausytojų klausimus.

● **Dr. Antanas Razma**, gyv. Joliet, Ill., yra Lietuvių katalikų spaudos draugijos pirmininkas. Draugija padeda Tėvams Marijonams leisti dienraštį "Draugą".

● **Dr. Petras V. Kisielius**, gyv. Chicagoje, vienas iš žymesniųjų jaunosios kartos veikėjų, pasižymėjęs kalbėtojas ir įvairių programų pravedėjas, pasakė pagrindinę kalbą Vasario 16 d. minėjime, kuris buvo vasario 9 d. Red Lantern salėje Beverly Shores, Ind. Minėjimą ruošė Beverly Shores Lietuvių klubas.

● **New Yorko Lietuvių gydytojų draugijos** metinis susirinkimas buvo 1985 m. lapkričio 10 d. dr. Leonidos ir Juozo Giedraičių namuose Northporte, Long Island. Draugijos valdyba: dr. V. Avižonis pirmininkas, dr. R. Šnipas vicepirmininkas, dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė sekretore, dr. L. Giedraitienė išdininkė ir dr. B. Jankauskas narys.

● **Dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Petras Kisielius ir dr. Adolfas Šležas** išrinkti į Lietuvių fronto bičiulių tarybą.

● **Dr. Danielius Degesys**, gyv. Cleveland, OH., Vilties draugijos pirmininkas, dalyvavo Vliko seime St. Petersburg, Fla. Alto St. Petersburg skyrius gruodžio 12 d. Lietuvių klube ruošė kultūrinę popietę, kurioje dr. Degesys skaitė paskaitą apie nervinę įtampą.

● **Dr. Kazys Ambrozaitis ir dr. Petras Kisielius** buvo pagrindiniai kalbėtojai, minint Aloyzo Barono penkerių metų mirties sukaktį. Minėjimą ruošė Lietuvių rašytojų draugijos valdyba spalio 11 d. Jaunimo centre Chicagoje.

● **Lietuvių klube St. Petersburg, Fla.** sausio 12 d. buvo gydytojų paskaitos, kurių klausėsi apie 350 asmenų. **Dr. B. Pumptienės** kalbos tema: "Ką valgyti, kad būtume sveiki", **Dr. V. Širmenio** kalbos tema: "Judėjimo reikšmė vyresnio amžiaus žmonių gyvenime". **Dr. A. Milius** atsakinėjo į klausimus.

● **Dr. Gražina Baliūnaitė-Austin**, dantų gydytoja, profesorė, suruošė Mykolo Arvisto skulptūrų parodą New Yorke vasario 15 d. per Vasario 16 d. minėjimą. Mykolas Arvystas yra ne tik skulptorius, bet ir dantų gydytojas-ortodontas.

● **Dr. Zigmas Brinkis**, gyv. Los Angeles, Cal. buvo vienas iš organizatorių politinių studijų savaitgalio, kuris įvyko 1986 m. vasario 1 ir 2 dienomis šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje, Los Angeles. Buvo keletas kalbėtojų ir vienas iš jų dr. Kazys Ambrozaitis, gyv. Chesterton, Ind.

● **Dr. Julius Abraičio**, gyv. Euclid, Ohio, žmona a.a. Marija mirė 1985 m.

● **Dr. Irenos Barzdukienės**, gyv. Westchester, Ill., vyras a.a. Kazys mirė 1985 m. gruodžio 22 d. ir palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje.

● **Dr. Henrikas Brazaitis**, gyv. Willoughby, Ohio, 1985 m. spalio 24 d. Lake County ligoninės gydytojų metiniame susirinkime buvo pagerbtas už jo ilgametį darbą šioje ligoninėje.

● **Illinois Lietuvių gydytojų draugijos Moterų pagelbinis vienetas** suruošė linksmą Kalėdų eglutę, kuri įvyko 1985 m. gruodžio 7 d. Šaulių namuose Chicagoje. Susirinkusius linksmo Teresės Bogutienės paruoštas vaikų ansamblis.

● Chicagoje ir apylinkėse gyvenančių **korporacijos "Gaja" narių prieškalėdinis susikaupimas ir susirinkimas** įvyko 1985 m. gruodžio 8 d. Tėvų Marijonų koplyčioje ir salėje Chicagoje. Susirinkime po valdybos pranešimų buvo simpoziumas, kurio tema: Etinės problemos gydant sunkiai sergančius ligonius. Simpoziumo dalyviai: dr. A. G. Razma, dr. D. Lapkus, kun. dr. V. Rimšelis ir adv. A. Domanskis. Diskusijose dalyvavo dr. K. Pemkus, dr. A. J. Šaulytė, dr. K. Ambrozaitis ir dr. J. Kižys.

● **Dr. F. A. Bendoraitis**, kunigas-misijonierius ir medicinos gydytojas, metus laiko praleidęs V. Europoje, grįžo Amazonijon, Brazilijoje. Rėmėjų dėka iš V. Europos jis atsiuntė 20 tonų reikmenų, vaistų ir du dantų gydytojo kabinetus. Kun. dr. Bendoraitis savo misijoje turi du laivus-ligonines, kuriais lanko sergančius abiejose Gvaporės ir Mamorės upių pakrantėse.

● **Dr. Jonas Valaitis**, ALTo pirmininko pavaduotojas, vasario 1 d. buvo Washingtone, D. C. kur dalyvavo Jungtinio pabaltiečių komiteto posėdyje ir aplankė keletą kongreso narių.

● **Dr. Jonas Reinys** su žmona, gyv. Vokietijoje, buvo atvykę į Chicago praleisti Kalėdų šventes. Čia gyvena jo tėvai ir giminės.

● **Dr. K. Bobelis**, gyv. Floridoje, metinio Vliko seimo metu buvo perrinktas valdybos pirmininku. Vliko seimas buvo 1985 m. gruodžio 7 ir 8 d. St. Petersburg Beach, Floridoje.

● **Dr. J. Kriaučiūnas**, gyv. Putnam, Ct., yra vietos Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininkas ir Balfo įgaliotinis,

● **Dr. V. Majauskienė ir dr. S. Sukarevičienė**, gyv. Floridoje, suorganizavo didoką Vasario 16-tos gimnazijos rėmėjų būrelį.

● **Dr. Adolfas Šležas** su žmona Alge, gyv. Flossmoor, Ill., sausio mėn. buvo išvažiavę į San Francisco, Cal. Dr. Šležas dalyvavo rentgenologų suvažiavime.

● **Dr. Vytautas ir dr. Aldona Taurai**, gyv. Chicagoje, išvažiavo žiemoti į Sunny Isles, Fl.

● Gydytojai **Tomas Kisielius** ir D. Dahlinghaus dalyvauja American Cancer Society suruošto kurso programoje vėžiu sergantiems ir jų šeimos nariams. Kursas yra 6 dalių ir vyksta Čikagos šiaurės vakaruose, Resurrection ligoninėje.

● **Dr. Vl. Lelis**, gyv. So. Rochester, N.Y., vadovavo Vasario 16 dienos minėjimui, kuris įvyko Rochesteryje.

● **Dr. Bronius Apshaga**, našlys ir pensininkas, gyv. Putnam, Ct. susituokė su Faustina V. Narūnaite-Sliesoraitiene-Vasaitiene, irgi našle. Jungtvių apeigos buvo Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčioje, Providence, Ct. gruodžio 9 d. Dr. Apshaga gimė, augo ir mokėsi JAV.

● **Medikų korporacijos Gaja** priešvėlykinis susikaupimas įvyko 1986 m. kovo 23 d. Tėvų Marijonų koplyčioje, Chicagoje. Po pamaldų Tėvų Marijonų salėje buvo priešpiečiai ir susirinkimas, kuriam vadovavo pirm. dr. **Kazys Ambrozaitis**. Susirinkimo metu kalbėjo kun. P. Garšva ir Ateitininkų federacijos vadas inž. J. Polikaitis. Susirinkimo dalyviai sveikino **dr. Juozas Meškauską** už Lietuvos Medicinos istorijos parašymą. Dalyvavo apie 40 korporacijos narių ir keletas viešnių-svečių.

● **Dr. Antanas Razma**, gyv. Joliet, Ill., buvo pagrindinis kalbėtojas Vasario 16-tos minėjime, kuris įvyko Lietuvių namuose Philadelphijoje.

● **Dr. Alvina Šabanienė-Wells**, a.a. dr. Juozo Šabano 15-jų mirties metinių proga, dosniai parėmė Pr. Čepėno Lietuvos istorijos II tomo išleidimą.

● **Dr. Kazys Bobelis**, Vliko pirmininkas, sausio 10-31 dienomis buvo Europoje, kur Vliko reikalais turėjo keletą susitikimų — pasitarimų.

● **Dr. Nijolės Remeikienės**, gyv. Chicagoje, motina a.a. Apolonija Šalkauskienė, 74 m. amžiaus, mirė 1986 m. sausio 3 d. ir palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje.

● **Illinois Lietuvių gydytojų ir dantų gydytojų draugijos** susirinkimas ir Pagalbinio moterų vienetu susirinkimas įvyko 1986 m. vasario 23 d. Tautiniuose namuose, Chicagoje. Gydytojų susirinkimui vadovavo pirm. dr. M. Vygantas. **Dr. Benius Grigaliūnas** (PhD iš industrinės psichologijos) skaitė paskaitą "Dabartinė medicinos ekonomijos padėtis". Po susirinkimo buvo gardi vakariėnė. Dalyvavo apie 50 asmenų.

● **Dr. Onos Gustainienės**, gyv. Toronte, motina a.a. Kotryna Guogaitė-Grajauskienė, 91 metų amžiaus, mirė 1986 m. kovo 9 d. Toronte, Kanadoje, ir palaidota Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississauga, Ont., Kanadoje.

● **Dr. John J. Simonaitis** ir kiti 33 gydytojai buvo Chicago Medical Society nariais 50 metų. Ta sukaktuvine proga visi gavo Certificate of Appreciation. Chicago Medical Society turi daugiau kaip 10,000 narių.

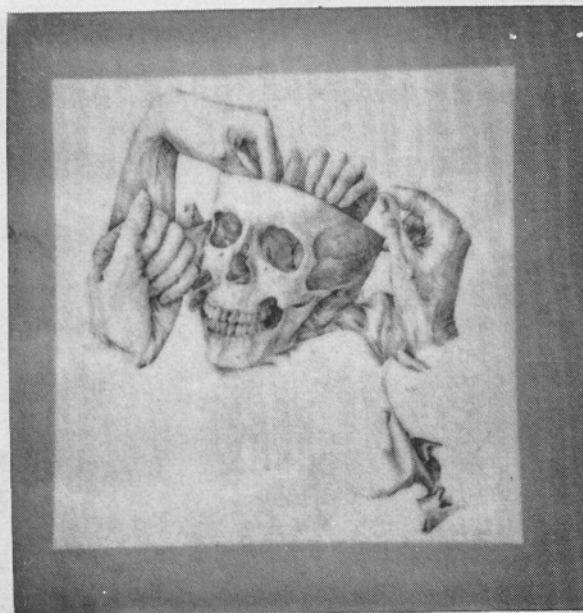
● **Lietuvių dantų gydytojų draugijos** Chicagoje metinės pamaldos už mirusias nares buvo kovo 2 d. Tėvų Marijonų koplyčioje. Po pamaldų Tautiniuose namuose buvo tradiciniai cepelinų pietūs, kuriuose dalyvavo apie 100 asmenų.

● **Dr. Antanas G. Razma** skaitė paskaitą apie plaučių ligas kovo 8 d. vakaronėje, kurią ruošė Liet. Mot. Fed. Chicagos klubas.

● **Dr. Jovita M. Kerelytė** atidarė savo dantų gydymo kabinetą Chicagos priemiestyje, 9525 S. 79th St., Hickory Hills, Ill.

● **Dr. Antanas G. Razma**, vidaus ir plaučių ligų specialistas, atidarė savo kabinetus Chicagoje ir Oak Lawn, Ill. Dr. Razma priklauso Holy Cross ir Christ Community ligoninėms.

● Chicago Medical Society ruoštoje 42-je metinėje Midwest Clinical konferencijoje 1986 m. kovo 7-9 dienomis Čikagoje dalyvavo Illinois Lietuvių gydytojų draugija su savo moksline programa. Paskaitininkai buvo **dr. Albina Prunskiene** ir **dr. Edmundas Vižinas**. Mokslinės programos vedėjas buvo **dr. Mindaugas Vygantas**.



Ada Sutkus, „Išsisėmiau, išsibarsčiau...“ — brown ink, sepia.

● **Dr. Tomas Kisielius** dalyvavo vėžiu sergančių ligonių mokymo programoje, kurią ruošė American Cancer Society ir kuri įvyko kovo-balandžio mėn. Resurrection ligoninėje, Chicagoje.

● **Dr. Aldona Juozevičienė** ir **dr. Emilija Brizgienė** dirbo Šv. Kryžiaus ligoninėje Chicagoje 20 metų ir už tai buvo pagerbtos. Dr. A. Juozevičienė išėjo į pensiją gegužės 1 d.

● **Dr. Petras V. Kisielius** buvo Lietuvos generolinių konsulų pagerbimo programos vadovas. Pagerbimas įvyko 1986 m. balandžio 27 d. Jaunimo Centro salėje, Chicagoje. Ilgametė gen. konsulė J. Daužvardienė pasitraukė iš pareigų ir atsisveikino, o naujai paskirtas gen. konsulas V. Kleiza buvo sutiktas ir supažindintas.

● **Dr. Rūtos Butnienės**, gyv. Chicagoje, vyras a.a. Česlovas Butnis staiga mirė nuo širdies priepuolio 1986 m. gegužės 2 d. ligoninėje Miami.

● **Dr. K. Bobelis**, VLIKo valdybos pirmininkas, buvo Bern, Šveicarijoje, kur balandžio 15 d. prasidėjo Helsinkio Baigminį Aktą pasirašiusių valstybių ekspertų konferencija. Dr. Bobelis vadovavo Pabaltiečių Pasaulinės Santalkos delegacijai.

● **Dr. Genovaitė Kazokienė**, gyv. Australijoje, skaitė paskaitą apie lietuvių tautinius rūbus Australijos Lietuvių namuose Adelaide, Australijoje.

● **Dr. Leonas Šulas**, urologas, pradėjo dirbti Divine Savior ligoninėje Portage, Wisc. ir tos ligoninės rūmuose atidarė savo privatų kabinetą. Dr. Šulas medicinos daktaro laipsnį gavo Vienos universitete Austrijoje. Urologijos specialybei ruošėsi Mercy ligoninėje Pittsburgh, Pa. ir Illinois universiteto klinikose.

● **Dr. Jadvyga Dubinskienė**, visą žiemą praleidusi Miami Beach, Fla., grįžo į Chicagoą.

● **Dr. Valentina Barkienė**, vadovavusi distrikto ligoninei Fairfielde, Australijoje, 1986 m. balandžio mėn. išėjo į pensiją. Ligoninės direktoriai suruošė atsisveikinimo vakarienę.

Illinois Lietuvių gydytojų draugijos ir Moterų pagalbinio vieneto pavasario balius įvyko š.m. gegužės 18 d. Old Oak Country Club patalpose Lockport, Illinois.

● Kovo mėn. 9 iki 13 d. Diplomat viešbuty, Hollywood, Floridoje įvyko Amerikos medikų, chirurgų ir oftalmologų konvencija, kur buvo skaityta virš 60 mokslinių pranešimų ir beveik tiek pat oftalmologijos paskaitų. Paskaitos įdomios ir aktualios gydytojams. Konvencijoje dalyvavo ir lietuviai gydytojai: V. Avižonis, J. Stankaitis, A. Aželis ir A. ir V. Taurai.



Ambrozaitienė, Marija.
Gyvenimas-kortų lošimas
(from photo-collage series
"Shadows and Reflections")

MOKSLO PAKOPOMIS

Marija Teresė Andruškevičiūtė 1985 m. baigė medicinos mokslų studijas Uruguajuje ir gavo medicinos gydytojos diplomą. Ji gerai ir ilgai šoko tautinių šokių grupėje "Ažuolynas".



Dr. Linda Česnauskaitė

Linda Česnauskaitė, D.V.M., Marion ir Igno Česnauskų, gyv. Burbank, Ill. duktė. Veterinarinės medicinos mokslus studijavo Illinois universitete.

Terminologija lietuviškai

Inkstų geldelė — *renal pelvis*
 Šlapintakis — *ureter*
 Šlaplė, uretra — *urethra* (šlaplės uždegimas — *urethritis*)
 Šlapalas — *urea*, CO/NH₂/2.
 Rauplės, raupsai — *pox*
 Juodligė — *anthrax*
 Pasiutligė — *rabies*
 Geltonasis drugys — *typhus ictoroides*, *yellow fever*
 Gripas — *Influenza*
 Kiaulytės — *mums*, *parotitis epidemica*
 Tymai — *measles*, *rubeola*
 Raudonligė, rožė — *erysipelas*
 Snukio ir nagų liga — *hand, foot and mouth disease*, *Vesicular ecanthem* (Coxsackie A5, A10, A16).
 Paprastoji pūslėlinė — *herpes simplex*

* * *

Studijas baigė ir gavo daktaro laipsnį. Priklauso Illinois Veterinarijos gydytojų draugijai ir Omega Tau Sigma garbės draugijai.

Janė Kerevičiūtė 1985 m. baigė odontologijos studijas Uruguajuje ir gavo dantų gydytojos diplomą.

Asta Motušytė 1984 m. baigė farmacijos studijas Illinois universitete ir gavo diplomą. 1985 m. išlaikė valstybinius egzaminus Californijoje.

Algis K. Rašymas, farmacininkas, augo ir mokėsi Toronte, Kanadoje. Baigęs 13 skyrių Martingrove C. I. su garbės pažymėjimu, studijavo farmaciją Toronto universitete. Redagavo Farmacijos fakulteto metraštį "Pharmakon". Farmacijos studijas baigė 1985 m. ir gavo bakalauro laipsnį. Baigė Toronto Maironio mokykla ir Aukštesniuosius lituanistinius kursus. Dalyvavo 10 metų tautinių šokių grupėje "Atžalynas". Priklauso ateitininkams ir Kanados Lietuvių jaunimo sąjungai. Tęsia klinikinės farmacijos studijas Wayne State universitete Detroite, Mi.

● **Avižiniai miltai dietoje.** Avižiniais (barley) miltais šeriami eksperimentiniai gyvuliai turi sumažintą LDL (low density lipidų) cholesterolį, kas teigiamai veikia sumažinimui kraujo indų aterosklerozės iki 53%. Ištyrus pasirodė, kad avižos turi sudėtingą angliavandenį-alkoholį panašų vitaminui E ir retą augalinį triglyceridą.

The Agricultural Research Service,
 U.S. Department of Agriculture

* * *

Patikslinimas:

1985 m. nr. 2, psl. 33 Gajos skyriuje po fotografijos išleistos dvi pavardės. Pilnas jrašas turėtų būti: „Kun. K. Pugevičius skaito „Gajos“ žodį su naujom korporantėm: iš k. Ona Kliorytė-Daugirdienė, M.D. ir med. studentės Vida Košubaitė ir Rita Kazlauskaitė.”

MŪSŲ MIRUSIEJI

Albina Bielskutė-Brazauskienė, dantų gydytoja, po ilgos ir sunkios ligos mirė 1985 m. spalio mėn. 20 d. Waterbury, Connecticut. Velionė gimė 1912 m. Lietuvoje, Marijampolės apylinkėje. Odontologija studijavo VD universitete Kaune ir baigusi gavo dantų gydytojos diplomą. 1949 m. atvyko į JAV ir gyveno Waterbury, Conn.

Rimantas Bakaitis, farmacininkas, po staigaus širdies priepuolio mirė 1985 m. lapkričio 13 d. savo bute Chicagoje ir palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Velionis gimė 1941 m. gruodžio 16 d. Lietuvoje. Po II-jo pasaulinio karo iš Vokietijos su tėvais (dantų gydytoja Gureckaitė ir inž. Zigmąs Bakaičiai) atvyko į JAV.

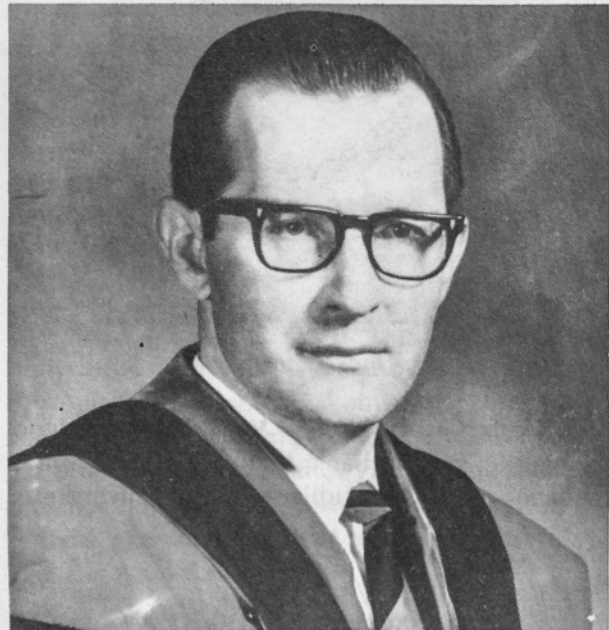
Augo ir mokėsi Chicagoje. Baigęs Šv. Ignaco aukštesniąją mokyklą, studijavo farmaciją Illinois universitete ir 1965 m. gavo diplomą. Priklausė skautams, buvo Lietuvių Studentų sąjungos narys, dalyvavo dviejuose Lietuvių Jaunimo kongresuose. 1966-68 m. atliko karinę prievolę JAV kariuomenėje ir dalyvavo Vietnamo kare. Sugrįžęs iš kariuomenės iki netikėtos mirties dirbo farmacininku Illinois universiteto ligoninėje.

Charles M. Kareckas, R. Ph., 70 m. amžiaus, mirė 1986 m. sausio 5 d. ir palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje. Velionis gimė Illinois valstijoje. Gyveno Berwyn, Ill. Buvo savininkas vaistinės Cicero mieste, Ill. Priklausė Knight of Columbus.

Vincas Kubilius, M.D. mirė 1986 m. sausio mėn. Toronte, Kanadoje. Velionis augo ir mokėsi Lietuvoje. Po II-jo Pasaulinio karo 1950 m. atvyko į Kanadą. Gyveno ir dirbo gydytoju Otavoje. Prieš keletą metų persikėlė gyventi į Torontą. Buvo nuoširdus ir paslaugus gydytojas.

Edward R. Rimkus, D.D.S., II-jo Pasaulinio karo veteranas, staiga mirė 1986 m. sausio 9 d. ir palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Chicagoje. Velionis gimė, augo ir mokėsi JAV. Turėjo dantų gydytojo kabinetą Cicero, Ill. Priklausė American Dental Association ir Chicago Dental Society.

Juozas Manelis, M.D., F.A.C.S., Colonel U.S.A.F., MC. 50 metų amžiaus, staiga ir netikėtai nuo širdies priepuolio mirė 1986 m. sausio 19 d. Saisun, netoli San Francisco, Ca. Sausio 22 d. buvo atvežtas į Chicagą ir pašarvotas Petkaus Marquette koplyčioje. Gedulingos pamaldos buvo Nekalto prasidėjimo bažnyčioje. Sausio 23 d. buvo išvežtas laidoti į Arlington National kapines, Arlington, VA.



Juozas Manelis, MD

Velionis gimė 1935 m. liepos 10 d. Salamiestyje, Biržų apskr. 1944 m. pasitraukdami į Vokietiją tėvai agr. dr. Vitas ir Faustina Vilytė Māneliai išsivežė ir sūnų Juozą. 1948 m. su tėvais atvyko į JAV. Gyveno ir mokėsi Chicagoje. Medicinos mokslus studijavo Illinois universiteto medicinos mokykloje. Studijas baigė ir 1960 m. gavo medicinos daktaro laipsnį. Studijuodamas buvo aktyvus ateitininkas, korporacijos "Kęstutis" narys. Bendros chirurgijos ir krūtinės lastos chirurgijos specialybei ruošėsi Walter Reed Medical Center, Washington, D.C. ir Texas Heart Institute, Houston, Texas. Dalyvavo Vietnamo kare ir buvo apdovanotas Bronze Star. 1973-1983 m. gyveno ir dirbo gydytoju privačioje praktikoje Rockford, Ill. ir buvo assoc. profesorius Illinois universiteto medicinos mokykloje, Rockford Campus. 1983 m. grįžo į aktyvią karo aviacijos tarnybą ir buvo

paskirtas Chief of General and Thoracic Surgery Malcolm Grove Medical Center, Andrews Air Force Base, Washington, D.C. Tuo pačiu metu buvo klinikinės chirurgijos assoc. profesorius Uniformed Services University of Health Sciences, Bethesda Naval Medical Center. Nuo 1985 m.

rugpjūčio 15 d. iki mirties buvo Chief of Thoracic Surgery Services, David Grant Medical Center, Travis A.F.B., Calif. ir chirurgijos assoc. profesorius San Francisco universitete. Rašė ir skaitė paskaitas medicinos klausimais. Buvo daugelio medikų organizacijų ir komitetų narys.

A. a. Dr. Joną Jankauską prisimenant

10 metų mirties sukaktis



Dr. Jonas Jankauskas (1917-1976).

1976 m. balandžio 19 d. Mountainside, N.J., mirė dr. Jonas Jankauskas. Praėjus 10 metų, ryžtuosi prisiminti ir kartu priminti jį, kad būtų paliktas spausdintas žodis apie labai kuklų žmogų, nuoširdų draugą, taurų lietuvių ir pasišventusį gydytoją.

Mudu rišo šviesi vaikystė aname šiaurės rytų Aukštaitijos miestely, gimnazijos dienos, medicinos studijos, stažas-internship atvykus į JAV. Nors ir buvom vargo vaikai, mūsų jaunystės pasaulis buvo ir didelis, ir šviesus, ir laimingas. Dr. Jonas mokslan veržėsi dideliu pasiryžimu ir kieta išverme, nes jo našlė motina negalėjo jam finansiniai pagelbėti.

Dr. Jonas Jankauskas gimė 1917 m. Kupiškyje. Baigęs Panevėžio gimnaziją, studijavo mediciną VD universitete Kaune, vėliau, po karo, Hansos universitete Hamburge, Vokietijoje. Studijas baigė 1950 m. ir gavo medicinos daktaro laipsnį. Atvykęs

*Ko jūs, atsiminimai, šitą naktį keliatės,
Ko jūs, pakaruokliai, kylat iš kapų?
Trupučiukas ilgesio, senų žodžių keletas,
Praeitis pakvipus jazminų kvapu. . .*

Jonas Aistis

į JAV, nuo 1951 m. iki 1955 m. dirbo St. Mary's Hospital, Troy, N.J. 1956-1962 m. specializavosi plaučių ligose Glenridge Sanatorium, Schenectady, N.J. ir Deborah Hosp. for Chest and Heart Diseases, Browns Mills, N.J. Nuo 1963 metų buvo John E. Runnells Hospital, Berkley Heights, N.J. staff physician, consultant, assistant medical director ir acting medical director. Buvo aktyvus narys profesinėse organizacijose. Nesiveržė į specialias pozicijas ar postus, bet pavestas pareigas atlikdavo su dideliu kruopštumu. Visur ir visada jame spindėjo tikrasis gydytojo pašaukimas. Ilgos darbo valandos, administracinė atsakomybė ir „popierizmas“ ėdė jo laiką ir zulino sveikatą. Jo žmonos žodžiais tariant, buvo geras kitiems, bet blogas sau. Jam mirus, Board of Managers įruošė ligoninėje paminklinę lentą ir žmonai atsiuntė Citation of Appreciation. Laidotuvės buvo kuklios, graudžios, bet kartu ir prasmingos, koks buvo ir visas jo gyvenimas.

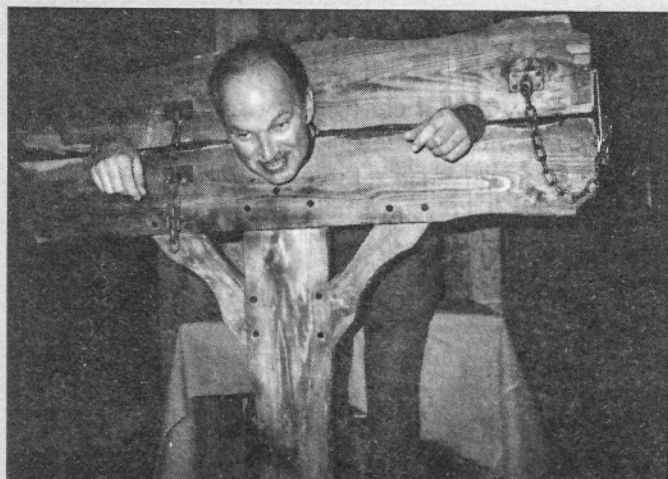
V. Majauskas, M.D.

Redakcijos pastabos —

Su šiuo „Medicinos“ numeriu siunčiame atskiru lapu instrukcijas kaip užsiprenumeruoti ir finansiškai paremti PLGS leidžiamą „Lietuvos medicinos istorija“.

Taip pat pridėdam vokelius kuriais galima apsimokėti „Medicinos“ prenumeratą.

Redakcija



46 Mikštūra: Dr. L. Ragas pateko karališkon nema-lonėn — nubaustas mīriop . . .

47 Karaliaus Koncės likimas liūdnas . . .

48 Dr. V. Alekna po sukilimo karaliaus dvare: “kas mums belieka, karaliene . . .”

49 Dr. Rūta Skrinskaitė: “pagaliau suradau savo princą . . .”

50 Dr. A. Pavilanis Banff'e komunikavosi su gražuolėmis tik per triūbą . . .

42



48



49



50a



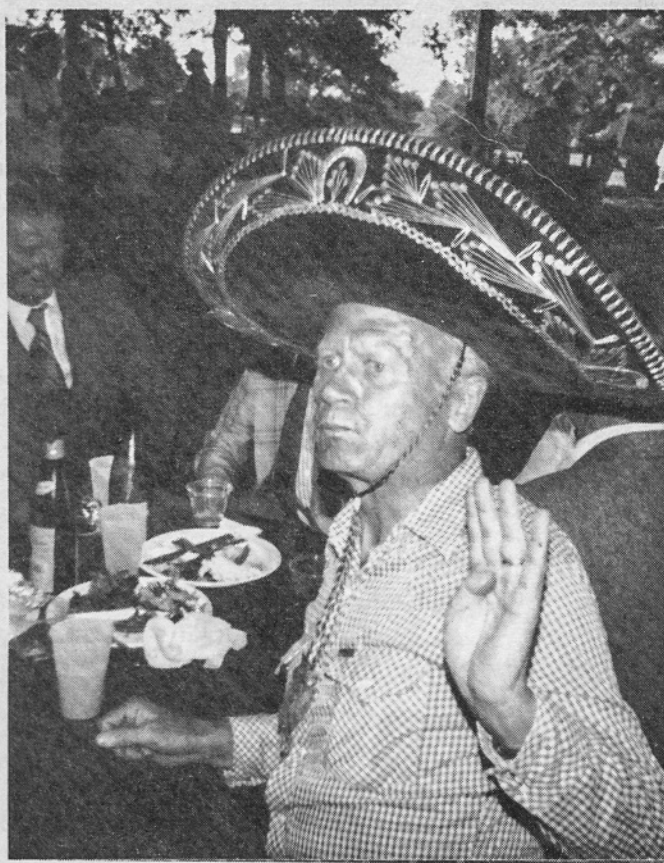
51



52

50a Dr. A. Koncė: "aš karalius, o tu, Dalia, tiktai mano karalienė . . ."

51-52 Karališkas "sportas" LAMA seminare, Banff'e, Kanadoje.



Dr. F. Kaunas: "Nesvarbu, po kokia kepure, aš vis būdžiu."



Dr. A. Saulienė pasiklydusi ant Louise ežero, klausia paukščio, kaip grįžti į Banff'ą.

Mikstūrai nuotraukos K. Ambrozaičio ir F. Kauno.

**XVI-tas Pasaulio Lietuvių Gydytojų ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungų
SŪVAŽIAVIMAS**

1987 m. rugsėjo 4-7 d.d. — Darbo dienos savaitgaly

Suvažiavimas įvyks Oakbrook, IL Marriott viešbuty, 20 min. nuotoly į vakarus nuo Čikagos miesto centro, arti Tri-state ir Eisenhower greitkelių, 20 min. nuo O'Hare aerodromo. Viešbutis naujas, mašinų pastatymas nemokamas, naujos krautuvės apsipirkimams ir kt.

Jau sudaroma mokslinė, pramoginė ir kt. programa.

Suvažiavimas istorinis — 75 metų sukaktuvinis Amerikos lietuvių gydytojų organizuotos veiklos paminėjimas.

Jau dabar planuokit savo laiką suvažiavimui!

Smulkesnė informacija bus skelbiama vėliau.

PLGS valdyba

**XV-tas LAMA žiemos seminaras planuojamas Courchevel,
Prancūzijos Alpe, 1987 m. sausio 31 iki vasario 10-tos.**

Courchevel (Košuvel) miestelis „trijų slėnių“ sistemoje. Kalnų sportui 85 mylios slidinėjimo šlaitų, lygumų slidinėtojams — 18 mylių.

Viešbučiai keturiose aukštuose: mūsų viešbutis — trečioje aukštumoje. Pusryčiai bufeto stiliaus, vakarienė kas vakarą kartu. 2 naktys Paryžiuje.



Smulkesnė informacija pas B. Zalatorių
Travel Advisers, Inc., 1515 N. Harlem, Nr. 110
Oak Park, IL 60303. Tel. 312/524-2244.

Viešbučiai nedideli.

Registruokitės nedelsiant! Vietų skaičius ribotas.

MEDICINA
3038 W. 59th St.
Chicago, IL 60629

